

Faktorer som fremmer deltakelse i organisert fysisk aktivitet blant barn og unge med innvandrerbakgrunn.

En kvalitativ intervjuundersøkelse om aktivitetslederes erfaringer.

Av
Gudrun Songøygard Battin

Masteroppgave
Masterprogram i helsefag
Studieretning helsefremmende arbeid og helsepsykologi

HEMIL - senteret
Universitetet i Bergen
Vår 2013

Forord

Arbeidet med denne oppgaven har vært en spennende, lærerik og utfordrende prosess. Jeg vil først og fremst takke veilederen min Torill Bull for at hun har gjort det mulig å gjennomføre denne masteroppgaven og for å gjøre dette til en god prosess ved å være så mye tilstede med innsiktsfull veiledning, engasjement og støtte. Jeg vil også takke medstudent Signe Elisabeth Morken for fine refleksjoner og samtaler om både faglige og følelsesmessige sider av prosessen dette året.

Jeg vil takke ressurspersoner i prosjektet Aktiv Saman for inspirasjon til valg av tema for denne masteroppgaven og jeg vil gjerne gi en spesielt stor takk til informantene som har bidratt med sin kunnskap i denne studien. Det var lærerikt og engasjerende å få muligheten til å møte dere.

Sist, men ikke minst, vil jeg takke venner, medstudenter og familie for støtte, særlig Steinar som er tilstede hver dag og har så stor tro på meg.

Gudrun Songøygard Battin

Bergen, mai 2013

Innholdsfortegnelse

1. Introduksjon	1
1.1. Studiens hensikt	1
1.2. Bakgrunn	1
2. Teori	4
2.1. Helsefremmende arbeid	4
2.1.1. Definisjoner	4
2.1.2. Helsefremmende lokalsamfunn	4
2.2. Akkulturasjon	5
2.2.1. Akkulturasjonsstrategier og utfall	5
2.2.2. Et rammeverk for forskning på akkulturasjon	6
2.2.3. Tilpasning etter møtet med en ny kultur	7
2.3. Sosial læringsteori	8
2.4. Et økologisk rammeverk for utvikling	9
2.5. Tidligere forskning	11
2.5.1. Deltakelse i organisert fysisk aktivitet og sosial ulikhet	11
2.5.2. Akkulturasjonsprosessen hos barn og ungdom	11
2.5.3. Deltakelse i organisert fysisk aktivitet som arena for akkulturasjon	12
2.5.4. Faktorer som fremmer deltakelse i organisert fysisk aktivitet	14
2.5.5. Aktivitetslederens rolle i å tilrettelegge for deltakelse	14
2.6. Problemstilling	15
3. Metode	16
3.1. Vitenskapsteoretisk posisjon	16
3.2. Semistrukturerte intervjuer; en vei inn i menneskers erfaringer	17
3.3. Forskerens utgangspunkt	17
3.4. Forberedelser til intervju	18
3.4.1. Intervjuguide	18

3.4.2. Utvalg og rekruttering	19
3.4.2. Praktiske forberedelser	20
3.5. Gjennomføring av intervjuene	21
3.6. Databehandling.....	23
3.7. Analyse.....	23
3.7.1. Helhetsinntrykk og temaer	23
3.7.2. Finne og sortere meningsbærende enheter	24
3.7.3. Kondensering	25
3.7.4. Syntese: fra kondensering til beskrivelser og konsepter	25
3.8. Kvalitetsvurdering	26
3.8.1. Validitet	26
3.8.2. Generaliserbarhet	27
3.8.3. Reliabilitet	28
3.9. Etiske hensyn.....	28
3.9.1. Fritt informert samtykke.....	29
3.9.2. Konfidensialitet	29
3.9.3. Vurdering av konsekvenser	29
4. Resultater.....	31
4.1. Faktorer ved aktivitetsledere	31
4.1.1. Å se flerkulturelle som ressurser: «Når man kommer blir man sett på som ressurspersoner»	31
4.1.2. Organisasjonens ressurser: «Det er engasjementet til foreldrene som er grunnlaget»	34
4.1.3. Aktivitetsledere og deltakere til å identifisere seg med: «Forbilder for andre som har samme bakgrunn»	36
4.2. Faktorer ved aktiviteten.....	37
4.2.1. Mestringsfokus: «Å skape en god og positiv opplevelse»	38
4.2.2. Fysisk aktivitets sosiale rolle: «Et universalt språk»	40

4.3. Faktorer i møte med deltakeren.....	40
4.3.1. Hjelp til å komme i gang: «Med en gang du prøver, da vet du; ja, kanskje det går»40	
4.3.2. Tett oppfølging av deltakere: «Å holde trykket oppe»	41
4.3.3. Personlige egenskaper hos deltakeren: «Han er en drømmeressurs!»	43
4.4. Faktorer i møte med familien	43
4.4.1. Å formidle verdien og følgene av å delta: «Det er forebyggende, det å gå på aktiviteter»	44
4.4.2. Å skape trygghet hos familien: «Å gjøre det tryggest mulig for dem, slik at de ønsker å komme tilbake»	46
4.4.3. Familien og deltakerens økonomiske situasjon: «Det er jo ikke alltid de har råd til å betale»	47
4.4.4. Troverdige personer: «Du må ha noen som går god for det».....	48
5. Diskusjon.....	51
5.1. Innledning med sammendrag av funn	51
5.2. Resultatdiskusjon	52
5.2.1. Faktorer ved aktivitetsledere	52
5.2.2. Faktorer ved aktiviteten.....	54
5.2.3. Faktorer i møte med deltakeren.....	55
5.2.4. Faktorer i møte med familien	56
5.3. Diskusjon av overordnede tema	59
5.4. Refleksjoner rundt forskningsprosessen.....	61
5.5. Anbefalinger til praksisfeltet	62
5.6. Videre forskning.....	62
6. Konklusjon	64
Referanser.....	66

Sammendrag

Bakgrunn: Barn og unge med innvandrerbakgrunn er underrepresentert i organisert fysisk aktivitet, som også fungerer som sosiale møteplasser. Det er et ønske fra norske myndigheter om økt deltakelse og integrering av denne gruppen i samfunnet, samt å redusere den sosiale ulikheten i helse.

Studiens hensikt er å skape et praksisnært kunnskapsbidrag om faktorer som fremmer deltakelse blant barn og unge med innvandrerbakgrunn i organisert fysisk aktivitet. Videre er hensikten at denne gruppen får mulighet til å delta i slik aktivitet på lik linje med den øvrige befolkningen og oppleve en god akkulturasjonsprosess slik at de øker sin sosiale kapital og oppnår bedre helse.

Materiale og metode: Datamaterialet ble samlet inn gjennom seks semistrukturerte intervjuer med seks informanter som hadde erfaring som aktivitetsledere fra ulike organisasjoner og personlig engasjement for arbeid som fremmer deltakelse blant barn og unge med innvandrerbakgrunn i organisert fysisk aktivitet. Analyseprosessen foregikk ved bruk av Malteruds metode Systematisk Tekst Kondensering. Valgt perspektiv for diskusjonen er helsefremmende arbeid, akkulturasjonsteori, sosial læringsteori og et økologisk rammeverk for menneskelig utvikling.

Kunnskapsbidrag: Ved å få frem en bredde av deltakelsesfremmende faktorer gir studien et bidrag som utfyller tidligere studiers fokus på barrierer for deltakelse. Studien viser at faktorene ligger på ulike samfunnsnivå og at flere ulike aktører spiller inn. Faktorer som er lite omtalt i tidligere forskning er blant annet betydningen av at aktivitetsledere ser deltakelsen som ressursgivende for organisasjonen, deltakeren eller samfunnet. En annen faktor er at aktivitetsledere ser betydningen av å formidle grunnleggende informasjon om aktivitetstilbudet til familien via troverdige personer, som kan være helsesøster eller personer med lignende kulturell bakgrunn.

Nøkkelord: akkulturasjon, integrering, inkludering, minoritet, deltakelse, fysisk aktivitet, organisert fysisk aktivitet, frivillig organisasjon, idrett, sport, helsefremmende arbeid, sosial ulikhet.

Abstract

Background: Children and adolescents with immigrant background are underrepresented in organized physical activity, which also serves as social meeting places. Norwegian authorities would like to increase participation and integration of this group in society, and to reduce the social inequality in health.

The purpose of this study is to create a practice oriented contribution of factors that promote the participation of children and adolescents with immigrant background in organized physical activity. This contribution can be used for promoting equal opportunity to participate in such activities and for facilitating a good acculturation process so that this group increase their social capital and achieve better health.

Data and Methods: The data were collected through six semi-structured interviews with six participants who had experience as activity leaders from different organizations. The participants also had personal dedication to promote the participation of children and adolescents with immigrant background in organized physical activity. The analysis process was carried out using Malteruds method Systematic Text Condensation. The perspective of the discussion is health promotion, acculturation theory, social learning theory and an ecological framework for human development.

Knowledge Contribution: By finding several factors which promote participation, the study provides a contribution that complements the focus of previous studies on barriers to participation. This study also points out that the factors are related to various contributors and societal levels. Some of the factors have received little attention in previous studies, such as the importance of the activity leaders' perspective on the participation as valuable for the organization, participant or society in general. Another factor is the activity leaders' awareness of communicating basic information about the activity to the family, for example the value of participation and that it is safe to participate. In this communication it can be of importance that the person who conveys the information is regarded as credible by the family, for example persons such as a school nurse or a person with similar cultural background.

Keywords: Acculturation, social integration, minority participation, physical activity, organized physical activity, sport, health promotion, social inequality, exercise, immigrant, immigration, minority, sport, non-governmental organization.

1. Introduksjon

1.1. Studiens hensikt

Denne studien er gjort innen feltet helsefremmende arbeid. Hensikten er å øke kunnskapen om faktorer som i praksis fremmer deltakelse i organisert fysisk aktivitet blant barn og unge med innvandrerbakgrunn. Denne kunnskapen kan benyttes av organisasjoner og myndigheter i arbeidet med å tilrettelegge for deltakelse. Videre er hensikten å legge til rette for en god akkulturasjonsprosess i møte med det norske samfunnet, slik at personer med innvandrerbakgrunn får mulighet til å øke sin sosiale kapital og oppnå bedre helse.

Denne studien er ment som et praksisnært kunnskapsbidrag og er knyttet til Hordaland Fylkeskommune sitt prosjekt «Aktiv Saman». Dette prosjektet er et samarbeid mellom Hordaland fylkeskommune, Bergen-, Askøy-, Fjell- og Samnanger kommune, Bergen Turlag, Bergen og omland friluftsråd, Way Forward, og Norges Idrettsforbund/ Hordaland idrettskrets. Hovedmålet til Aktiv Saman er å få flere barn og unge med innvandrerbakgrunn mer fysisk aktive, hver dag. Samarbeidet omfatter kartlegging, nettverksbygging, kompetanseutvikling, informasjon og aktivisering for å oppnå hovedmålet. Prosjektet har fått midler fra Helsedirektoratet, på bakgrunn av allerede etablerte prosjekter, med fokus på å fremme fysisk aktivitet (Hordaland Fylkeskommune, 2012).

Et mål i prosjektet er å skape en kunnskapsbase der det kan utveksles erfaringer på tvers av organisasjoner og tiltak. Denne masteroppgaven vil benyttes som et bidrag i prosjektets kunnskapsbase og arbeid for utveksling av erfaringer.

1.2. Bakgrunn

Prosjektet «Aktiv Saman» ble initiert med bakgrunn i helsepolitiske satsninger i Norge-både i forhold til å øke det fysiske aktivitetsnivået og i forhold til å bedre integrering og inkludering av personer med innvandrerbakgrunn i det norske samfunnet (Hordaland Fylkeskommune, 2012).

Dagens helseutfordringer i Norge gjelder ikke i like stor utstrekning i alle sosiale lag av befolkningen. Det er sosial ulikhet i helse. Helsedirektoratet (2005) sin handlingsplan mot sosiale ulikheter, *Gradientutfordringen*, beskriver sosiale helseforskjeller som systematiske forskjeller i helse som følge av yrke, utdanning og inntekt. Jo lavere sosioøkonomisk status desto flere helseutfordringer. Utjevning av de sosiale helseforskjellene er et satsningsområde i

Norge, noe som kommer tydelig frem gjennom ikrafttreddelsen av Folkehelseloven 1. januar 2012, da formålet med loven blant annet er å bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller (Folkehelseloven, 2012).

Blant dem som havner langt nede på den sosiale gradienten er en stor andel personer med innvandrerbakgrunn. Personer med minoritetsbakgrunn har oftere jobber med lav status og lav lønn sammenlignet med majoritetsbefolkningen (Morrison & Bennet, 2006). Husholdninger med innvandrerbakgrunn tilhører lavinntektsgrupper tre ganger oftere enn befolkningen generelt. Men det er også store forskjeller mellom ulike minoritetsgrupper (Departementene, 2005).

Personer med innvandrerbakgrunn i det norske samfunnet er en sammensatt gruppe med store forskjeller innad. Det er både arbeidsinnvandrere fra naboland og flyktninger fra andre kontinenter. Barn og unge som selv er født i Norge og som har foreldre som er født i andre land har ikke innvandret, og som det argumenteres for i stortingsmeldingen *Mangfold gjennom inkludering og deltakelse. Ansvar og frihet* (Kommunal- og regionaldepartementet, 2004) bør de ikke kalles «innvandrere». I denne masteroppgaven brukes flere begreper som «personer med innvandrerbakgrunn», «personer med minoritetsbakgrunn» og «flerkulturelle» om barn, unge og voksne som lever med to eller flere kulturelle tilknytninger. På den ene siden har de en bakgrunn fra og er en del av den norske kulturen. På andre måter har de en bakgrunn knyttet til og er en del av kulturer som skiller seg fra den norske. En slik flerkulturell bakgrunn trenger ikke å medføre mindre deltakelse i organisert fysisk aktivitet eller dårligere helse enn hos majoritetsbefolkningen. Men noen grupper, særlig flykninger med ikke-vestlig bakgrunn, som har bodd kort tid i Norge, har dårligere levekår enn andre i landet (Tronstad, 2004).

Det viser seg at voksne med innvandrerbakgrunn generelt har dårligere helse enn befolkningen ellers. Helseproblemene som enkelte av gruppene i ekstra høy grad rammes av er for eksempel psykiske lidelser, diabetes type 2, hjerte- og kar sykdommer og muskel-skjelettlidelser (Departementene, 2005). Det ser ut til at personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn i gjennomsnitt er mindre fysisk aktive enn befolkningen forøvrig. Undersøkelser viser at særlig jenter med innvandrerbakgrunn oftere er fysisk inaktive enn majoritetsbefolkningen, og ungdom med innvandrerbakgrunn er sjeldnere medlem av idrettslag enn ungdom ellers (Departementene, 2005).

Organisert fysisk aktivitet blir regnet som å være en arena for både fysisk aktivisering og sosial integrering. Det er en offentlig bekymring for personer med innvandrerbakgrunns lave deltakelse i frivillige organisasjoner, og som følge av dette lav sosial og politisk integrasjon. Deltakelse i frivillige organisasjoner og interesseorganisasjoner skaper rom for å bygge nettverk ut over venner- og familieomkrets. Det er arenaer hvor enkeltmennesker møtes og personlig og sosial utvikling kan forekomme, og det gir mulighet for påvirkning og deltakelse på samfunnsnivå (Ødegård, 2010).

Mange av de frivillige organisasjonene er idrettslag eller organisasjoner som driver med andre former for organisert fysisk aktivitet. Det kan være av stor betydning for helsen å kombinere det sosiale aspektet i organisasjoner med fysisk aktivitet (Departementene, 2005). Temaet integrering gjennom deltakelse i frivillige organisasjoner er et underutforsket område i Norge (Ødegård, 2010). Dialog med innvandrersorganisasjoner og andre som jobber direkte med innvandrere er viktig for å sikre at aktivitetstilbud treffer innvandrergруппene (Departementene, 2005, s. 35).

Jeg bruker uttrykket «organisert fysisk aktivitet» for å favne om en bredde av aktivitetstilbud drevet av frivillige organisasjoner eller myndigheter, som foregår på fritiden til barn og unge. Tiltak inkluderer både friluftslivsaktivitet, organisert lek og aktivitet for barn, idrettsaktivitet innenfor idrettslag og annen sportslig aktivitet. Aktivitetstilbudene er ledet av en eller flere personer som er tilstede under aktiviteten som trenere, instruktører eller annet. Disse omtaler jeg i denne sammenhengen som «aktivitetsledere».

Med denne bakgrunnen, og i et helsefremmende perspektiv, vil jeg belyse hva aktivitetsledere innen organisert fysisk aktivitet erfarer at fremmer deltakelse blant barn og unge med innvandrerbakgrunn.

2. Teori

I dette kapittelet vil jeg presentere studiens teoretiske forankring som består av teori om helsefremmende arbeid, akkulturasjonsteori, sosial læringsteori og et økologisk rammeverk for menneskelig utvikling. Deretter følger en presentasjon av tidligere forskning på feltet som leder frem til denne studiens problemstilling.

2.1. Helsefremmende arbeid

2.1.1. Definisjoner

Helsefremmende arbeid er en ideologi og strategi som er kjennetegnet av at det skapes muligheter for at individer og samfunn får økt kontroll over faktorer som er bestemmende for helsen og gjennom dette får økt kontroll over helsen (Wold & Samdal, 2012). «Helse» i denne sammenhengen defineres slik Verdens Helseorganisasjon gjør, der helse er mer enn fravær av sykdom ved å inkludere fullstendig fysisk, mentalt og sosialt velbefinnende i begrepet (Mæland, 2005, s. 25). Denne masteroppgaven bygger på en slik forståelse av helsebegrepet.

2.1.2. Helsefremmende lokalsamfunn

Tilrettelegging i alle sektorer og nivåer av samfunnet et sentralt prinsipp i arbeidet for å skape muligheter for å fremme helsen. Dermed er ikke bedring av folkehelsen kun et individuelt ansvar, men også i stor grad et kollektivt og politisk ansvar (Wold & Samdal, 2012).

Faktorene som er bestemmende for helsen kalles også helsedeterminanter. Det kan for eksempel være livsstil, miljø, sosial likhet og rettferdighet eller sosial kapital i forhold til å bygge sosiale nettverk og gi mulighet for samfunnsengasjement (Green & Tones, 2010). Organisasjoner som gir aktivitetstilbud kan være en sektor som styrker lokalsamfunnets muligheter for økt sosial kapital ved at sosiale nettverk bygges og samfunnsengasjement skapes. Disse aktivitetstilbudene kan også gi barn og unge i nærmiljøet større mulighet til å være i fysisk aktivitet.

Et sentralt aspekt i det helsefremmende arbeidet er å identifisere og benytte positive, helsefremmende ressurser hos individ og samfunn. Dette er en forutsetning for å anerkjenne egen styrke, som kan brukes til å få økt kontroll over helsen (Morgan & Ziglio, 2007). Derfor setter denne masteroppgaven fokus på faktorer som erfaringsmessig *fremmer* deltakelse i organisert fysisk aktivitet blant barn og unge med innvandrerbakgrunn, i stedet for å primært fokusere på hindringer.

2.2. Akkulturasjon

Innen forskning på psykologiske reaksjoner relatert til tverrkulturell kontakt brukes begrepet «akkulturasjon» om kulturelle endringer som skjer når to ulike kulturer møtes (Castro, 2003, s. 10). Akkulturasjon kan skje på et gruppenivå eller på et individnivå. Akkulturasjon på individnivå kan omtales som «psykologisk akkulturasjon». Dette begrepet kan brukes om endringer i atferd, holdninger, verdier og identitet hos individer som opplever en akkulturasjonsprosess (Castro, 2003, s. 9). Akkulturasjon kan også være en endringsprosess som skjer i kulturen i en gruppe strukturelt, politisk eller økonomisk (Berry, 1997).

Tidligere var akkulturasjonsprosessen ansett for å være en kulturell endring der personen som bosatte seg i en ny kultur uunngåelig ville tilegne seg den nye kulturen, også kalt assimilering. Derfor har akkulturasjonsbegrepet også ofte vært brukt synonymt med en tilstand der den gamle kulturen er byttet ut med den nye. Men fra 70-tallet skjedde en teoriutvikling, med Berry (1997) i spissen, der man begynte å se akkulturasjon som en prosess med to dimensjoner. Både forbindelser til den nye kulturen og forbindelser til opphavskulturen hadde innvirkning på akkulturasjonsprosessen, og det var flere mulige strategier enn å gå fra den gamle kulturen og omfavne den nye. Kulturelle forbindelser kan for eksempel være i form av preferanser i forhold til hvilken kultur personen helst involverer seg i, eller det kan være atferd i forhold til valg av språk eller sosiale sammenhenger personen oppsøker. Dette perspektivet har frem til i dag blitt mer og mer tatt i bruk innen forskning knyttet til akkulturasjonsprosessen (Berry, Phinney, Sam, & Vedder, 2006).

Det kan være interessant å merke seg at akkulturasjonsprosesser ikke bare foregår hos minoritetsgrupper og personer som kommer inn i et nytt samfunn, men også hos majoritetsbefolkningen og medlemmer av denne gruppen. Akkulturasjon handler om opprettholdelse, deltakelse i og kontakt med kultur (Berry, 1997).

2.2.1. Akkulturasjonsstrategier og utfall

Hvordan barn og unge med innvandrerbakgrunn akkulturerer i det norske samfunnet kan være avhengig av valg basert på i hvilken grad det anses som viktig og det arbeides for å opprettholde den gamle kulturen kombinert med i hvilken grad det anses som viktig å ha kontakt med og delta i den nye kulturen hos minoritetsgruppen eller individet. Med utgangspunkt i disse to dimensjonene, forbindelser til opphavskulturen og forbindelser til den nye kulturen, så Berry (1997) det som at det tas valg som gir fire ulike akkulturasjonsstrategier og utfall som vist i figur 1.

DIMENSJON 1: Er det ansett som verdifullt å opprettholde forhold til andre etniske grupper?	DIMENSJON 2 Er det ansett som verdifullt å opprettholde kulturell identitet og karaktertrekk?	
	JA	NEI
JA	I INTEGRERING	II ASSIMILERING
NEI	III SEPARERING	IV MARGINALISERING

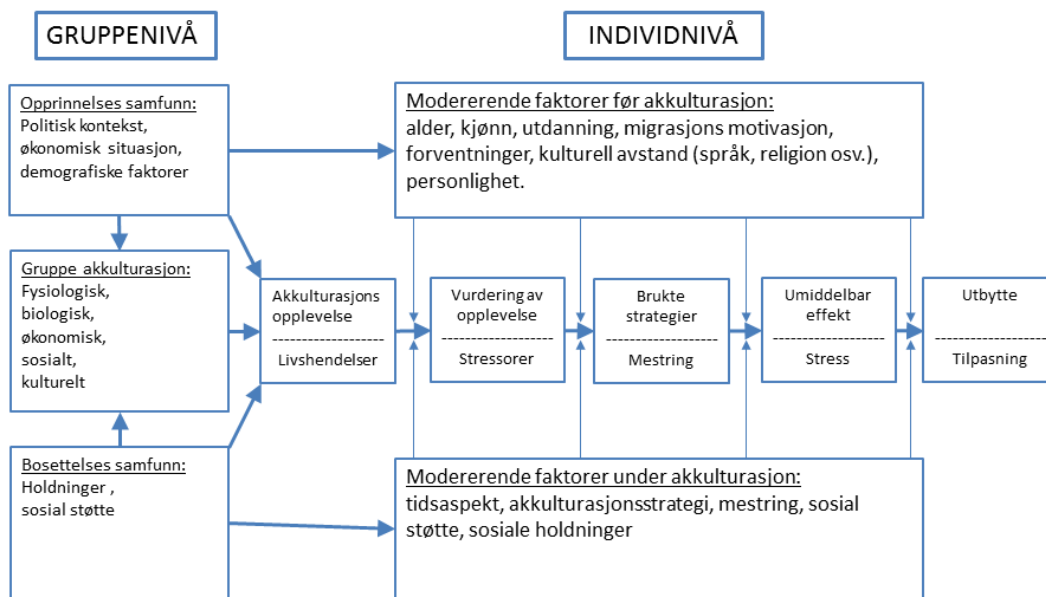
Figur 1: Akkulturasjonsstrategier. Oversatt og tilpasset av forfatteren (Castro, 2003, s. 18)

Integrering vil si at forbindelser til opphavskulturen opprettholdes på samme tid som forbindelser til den nye kulturen skapes. *Assimilering* er når forbindelser til opphavskulturen forlates, mens den nye kulturen inntas. *Separering* skjer når opphavskulturen beholdes i stor grad og det skapes lite forbindelser til den nye kulturen. *Marginalisering* er når det ikke skapes forbindelser til den nye kulturen på samme tid som forbindelser til opphavskulturen ikke opprettholdes (Berry, 1997).

Men disse «akkulturasjonsstrategiene» er i mange tilfeller ikke strategier i form av noe som velges helt fritt. Det er flere faktorer som spiller inn på hvilken strategi som tas i bruk og hvor fritt valget er. For eksempel spiller holdninger i det norske majoritetssamfunnet inn på akkulturasjonsprosessen hos barn og unge med innvandrerbakgrunn i dette samfunnet. Integrering kan bare velges hvis samfunnet er åpent for å være multikulturelt. Assimilering kan bli påtvunget hvis det ikke er en slik åpenhet. Separering kan kalles *segregering* når dette ikke skjer av fri vilje, men på grunn av majoritetssamfunnets påvirkning gjennom for eksempel fordommer og rasisme. Marginalisering er oftest ikke en fritt valgt strategi. Mangfoldet av faktorer som påvirker akkulturasjon illustreres i et rammeverk for forskning på akkulturasjonsprosessen, se Figur 2 (Berry, 1997).

2.2.2. Et rammeverk for forskning på akkulturasjon

Berry (1997) foreslår et rammeverk for forskning på akkulturasjon. Dette rammeverket viser de mange ulike elementene som virker inn i akkulturasjonsprosessen og må tas hensyn til i forskning hvis en helhetlig, anvendelig forståelse skal oppnås (Berry, 1997).

Figur 2: Et rammeverk for akkulturasjonsforskning, oversatt og tilpasset av forfatteren (Berry, 1997, s. 15)

Figuren viser de ulike elementene som utgjør akkulturasjonsprosessen rammeverk. Til venstre vises elementer som påvirker akkulturasjon på gruppenivå. Både elementer fra opphavssamfunnet og det nye samfunnet påvirker ulike former for gruppeakkulturasjon. Gruppeakkulturasjon og elementer fra det nye og gamle samfunnet vil påvirke akkulturasjon på individnivå.

Til høyre i figuren vises fem faser i akkulturasjonsprosessen på individnivå. Det er ikke gitt når hver fase vil inntreffe, hvor lenge den vil vare eller at hvert individ opplever alle fasene. Her vises også faktorer som var tilstede forut for og faktorer som er tilstede under akkulturasjonsprosessen som vil moderere hvordan fasene utspiller seg for individet (Berry, 1997).

2.2.3. Tilpasning etter møtet med en ny kultur

Tilpasning til å leve i det nye samfunnet kan være i form av en psykologisk tilpasning, en sosiokulturell tilpasning eller økonomisk tilpasning. Hvis individet er godt psykologisk tilpasset innebærer det for eksempel en opplevelse av en tydelig kulturell identitet, en opplevelse av å være fornøyd i det nye samfunnet og ha god mental helse. Den sosiokulturelle

tilpasningen handler om mer ytre faktorer som knytter personen til omgivelsene, som evnen til å håndtere ytre daglige situasjoner som familieliv, arbeid og skole. Økonomisk tilpasning handler om håndtering av arbeidssituasjonen i den nye kulturen (Berry, 1997).

Det kan være utfordrende for individet å håndtere en akkulturasjonsprosess. Hvis de kulturelle endringene blir for store kan det oppstå «akkulturasjonsstress» som kan føre til nedsatt mental helse hos individet. Akkulturasjonsstress er avhengig av både personlige og sosiale faktorer hos individet og faktorer i samfunnet rundt (Berry, 1997).

Integrering og assimilering kan gi en god tilpasning i det nye samfunnet, mens separering/segregering og marginalisering kan gi en tilværelse med mer stress og konflikt i forhold til det nye samfunnet. Forskningsfunn tyder på at en integrert profil, med både forbindelser til opphavssamfunnet og det nye, gir den beste tilpasningen og er den strategien som personer som innvandrer helst ønsker å benytte (Berry, 1997).

Et av elementene som påvirker akkulturasjonsprosessen ligger på et personlig nivå i form av holdninger og atferd, i denne studiens tilfelle, barnet og familien med innvandrerbakgrunn og aktivitetslederen og andre innen den organiserte aktiviteten. Jeg vil derfor videre presentere sosial læringsteori som en teori som kan forklare noen faktorer i dette mellommenneskelige møtet.

2.3. Sosial læringsteori

Sosial læringsteori (Bandura, 1977) foreslår at menneskelig atferd styres av kognitive forestillinger. Spesielt viktig er mestringsforventninger, som vil si tro på egen evne til å gjennomføre handlinger.

Når mennesker unngår situasjoner på grunn av frykt kan erfaringer av å mestre situasjonen skape positive mestringsforventninger. Mestringsforventninger baseres ikke kun på egne erfaringer, men også på observasjon av andre personer. Modell-læring, som vil si etterligning av andres atferd, er en måte å lære på.

Flere faktorer påvirker om modell-læring fungerer effektivt. For det første er det av stor betydning at rollemodeller er så like den som skal lære som mulig, at rollemodeller oppleves som betydningsfulle personer og at de er i en lignende situasjon som den lærende. Det gir det størst påvirkning hvis oppgaven, i likhet med hos den som skal lære, krever anstrengende, målbevisst innsats av rollemodellen også. At atferden gir tydelige resultater hos rollemodellen gir større påvirkning enn hvis resultatene er uklare. Modell-læringen fungerer også sterkere

hvis det er flere rollemodeller med ulike egenskaper som viser at de håndterer den vanskelige oppgaven (Bandura, 1977).

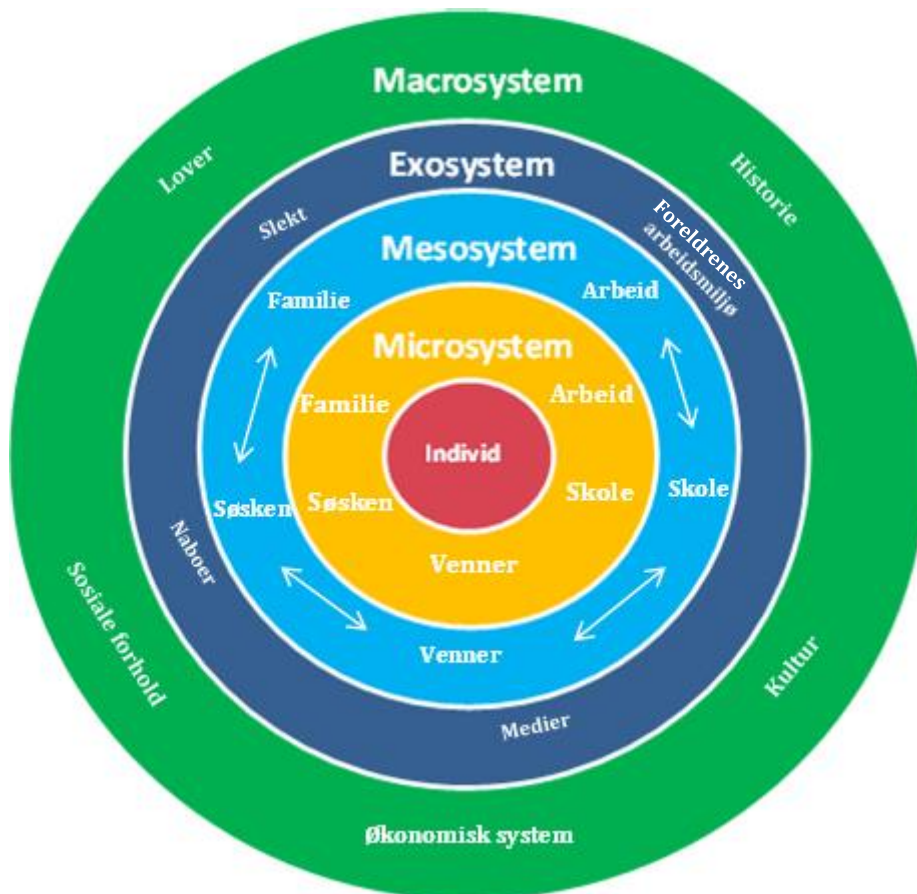
Mestringsforventninger og rollemodeller er elementer som kan påvirke akkulturasjonsprosessen. Men som vist i rammeverket for forskning på akkulturasjonsprosessen er det mange og sammensatte faktorer som spiller inn. Disse faktorene kan helhetlig omfavnes i det som kalles et økologisk rammeverk for utvikling.

2.4. Et økologisk rammeverk for utvikling

Fra 1970-tallet har det skjedd et paradigmeskift innen utviklingspsykologisk forskning. Fra å forske på menneskelig utvikling i kunstige, uvanlige settinger har man sett en dreining mot at forskningen ser på utvikling i det naturlige miljøet, der samspillet mellom faktorer på hos individet og omgivelsene virker inn (Bronfenbrenner, 1994).

Urie Bronfenbrenner stod for den største delen av utformingen av teori og modeller som viser hvordan det naturlige miljøet har mange elementer og nivåer som helhetlig påvirker menneskelig utvikling. Teoriutviklingen foregikk i takt med den nye empiriske forskningen på feltet (Bronfenbrenner, 1994).

Modellene kalles økologiske modeller for menneskelig utvikling og det finnes flere varianter av slike modeller. Den generelle økologiske modellen har en oppbygning der man kan se for seg at individet står som en kjerne i midten. Utenpå denne kjernen ligger flere lag av påvirkningsfaktorer. Utover i lagene er faktorene lengre og lengre borte fra direkte kontakt med individet. Men påvirkningen kan likevel være betydelig, da disse lagene omringer og gir rammer for individets utvikling. Bronfenbrenner (1994) deler lagene av påvirkningsfaktorer, fra nærest til fjernest fra individet, i microsystem, mesosystem, exosystem og macrosystem. I tillegg er det et femte system som kalles chronosystem og utgjør tidsdimensjonen.

Figur 3: Økologisk rammeverk for menneskelig utvikling. Oversatt og tilpasset av forfatteren (Bronfenbrenner, 1979).

Microsystemer består av individets aktivitet, sosiale roller og relasjoner i den umiddelbare nærheten. For eksempel i kontakt med familien, på skolen eller i fritidsaktiviteter som organisert fysisk aktivitet.

Mesosystemer er systemer av kontakt og prosesser mellom to eller flere settinger individet deltar i innenfor microsystem. For barn og unge kan det for eksempel være samarbeid mellom familie og fritidsaktivitet eller familie, skole og fritidsaktivitet.

Exosystemer består av forbindelser mellom settinger der minst en av settingene er en arena der individet ikke deltar direkte, men der det som foregår indirekte påvirker individet. Det kan eksempelvis gjelde kontakt mellom foreldre og foreldrenes arbeidsplass eller kontakt mellom ledere i fritidsaktiviteten og aktører som kan gi økonomisk støtte til å drive aktiviteten.

Macrosystemer er overordnede mønster i en kultur eller subkultur som påvirker både exo-, meso- og microsystemer. Det kan være trosretninger, lover, materielle ressurser, livsstil eller annet som påvirker de andre systemene.

Til slutt er også *chronosystemer* noe som overordnet påvirker alle systemene, men som ikke fremkommer av figur 3. Dette er tidsdimensjonen. Det gjelder både tid i livsløpet til individet og den historiske tiden som miljøet og samfunnet rundt befinner seg i. Chronosystemer omfatter også endringer eller konsistens i individets livsløp eller miljø, for eksempel endringen fra å bo i et samfunn til å flytte inn i et nytt samfunn eller endringer i familiens sosioøkonomiske status (Bronfenbrenner, 1994).

2.5. Tidligere forskning

Her presenteres tidligere forskning som danner grunnlaget for og viser hensikten med gjennomføringen av denne studien. I begynnelsen av litteratursøkningsprosessen ble det utført systematiske søk i databaser i samarbeid med bibliotekar. De systematiske søkene ble utført i databasene Web of Science, Sport Discus, PsycInfo, PubMed og Eric. Disse søkene gav noen, men få, resultater. Deretter startet en prosess med gjennomgang av norske forskningssenter og institutter sine nettsteder og det viste seg at den tidligere forskningen på barn og unge med innvandrerbakgrunn sin deltakelse i organisert fysisk aktivitet i Norge i hovedsak består av litteratur som er utgitt i form av rapporter og ikke som fagfellevurdert litteratur.

2.5.1. Deltakelse i organisert fysisk aktivitet og sosial ulikhet

Flere studier har vist at ungdom med innvandrerbakgrunn deltar mindre i organisert fysisk aktivitet enn majoritetsungdom. Særlig jenter med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn deltar mindre enn etnisk norske jenter (Sletten, 2011; Strandbu & Bakken, 2007).

Det har vist seg å være sosial ulikhet i barn og unges deltakelse i organisert fysisk aktivitet. Barn fra lavinntektsfamilier deltar mindre i organisert fritidsaktivitet enn andre barn (Strandbu & Bakken, 2007). Familier med innvandrerbakgrunn er overrepresentert blant lavinntektsfamilier (Kirkeberg, Epland, & Normann, 2012). Men ulikheten i inntektsnivå eller i andre sosioøkonomiske faktorer forklarer ikke hele ulikheten i deltakelse mellom barn og unge med innvandrerbakgrunn og barn og unge med etnisk norsk bakgrunn (Krange & Strandbu, 2004). Ulikheten i deltakelsen kan knyttes til andre faktorer, som forhold ved minoritetsfamilier eller rekrutteringsprosesser, men en fullstendig forklaring er ikke gitt, særlig i forhold til flerkulturelle jenter (Hagelund & Loga, 2009).

2.5.2. Akkulturasjonsprosessen hos barn og ungdom

Det kan være utfordrende å være i en akkulturasjonsprosess. Det kan være vanskelig å tilpasse seg og samhandle med en ny kultur og det kan være vanskelig å bevare sin egen kultur. Denne anstrengende prosessen kan påvirke helsen og gi økt risiko for å utvikle depresjon hos barn og

ungdom (Oppedal, Dalsøren, Hirsch, Jensen, Kiamanesh, Moe, Romanova & Seglem, 2008; Oppedal, Jensen, Seglem, & Haukeland, 2011; B. Oppedal, Roysamb, & Sam, 2004).

Ungdom opplever oftere problemer i akkulturasjonsprosessen enn yngre barn. Dette kan være knyttet til identitetsutviklingen i ungdomstiden som blir ekstra konfliktfylt i krysningspunktet mellom forskjellige etniske tilknytninger (Berry, 1997).

Akkulturasjonsprosessen kan også være en vei til god helse. Berry et al. (2006) fant at ungdom med innvandrerbakgrunn ble best psykologisk og sosiokulturelt tilpasset hvis de hadde en «integrert» profil med både rom for forbindelser til den gamle og til den nye kulturen.

Generelt kan en rekke faktorer påvirke akkulturasjonsprosessen. Det kan være faktorer som personlighet eller hvor stor forskjell det er mellom den nye og opprinnelige kulturen, alder og kjønn. Faktorer som mestringsstrategi og opplevelse av sosial støtte, diskriminering og fordommer kan være av betydning. Faktorer i omgivelsene som holdninger i majoritetsbefolkningen, demografi og innvandrings- og integreringspolitikk kan også virke inn på hvor godt innvandrere tilpasses det nye samfunnet (Phinney, Horenczyk, Liebkind, & Vedder, 2001).

2.5.3. Deltakelse i organisert fysisk aktivitet som arena for akkulturasjon

Spørsmålet om deltakelse i organisert fysisk aktivitet fungerer som et virkemiddel for integrasjon eller gir en god akkulturasjonsprosess er omdiskutert. I Norge og flere andre vest-europeiske land anses organisert idrett for å være en sosial arena som fungerer godt som virkemiddel for å oppnå integrering av barn og unge med innvandrerbakgrunn (Andersson, 2002; Müller, van Zoonen, & de Roode, 2008; Walseth & Fasting, 2004). Organisert idrett anses som en setting som formidler demokratiske verdier og gir venner og sosiale nettverk (Bailey, 2005).

Når det gjelder forskning som omhandler spørsmålet om hvorvidt deltakelse i organisert fysisk aktivitet fører til en bedre akkulturasjonsprosess er det manglende direkte fokus på akkulturasjonsprosessen i lys av Berry (1997) sin akkulturasjonsteori. I forhold til forskning på deltakelse i organisert fysisk aktivitet som virkemiddel for integrering av personer med innvandrerbakgrunn er det utført få studier (Walseth & Fasting, 2004; Müller, van Zoonen & de Roode, 2008; Ødegård, 2010). Forskningen på organisert fysisk aktivitet sin sosialt inkluderende virkning, uavhengig av etnisk bakgrunn, gir heller ikke entydige svar. Men

forskningen viser en sammenheng mellom slik deltakelse og bedret fysisk og psykisk helse (Bailey, 2005).

Litteraturen på dette området ser på ulike aspekter ved organisert fysisk aktivitet sin rolle, som ikke er lett sammenlignbare (Müller, van Zoonen & de Roode, 2008). Litteraturen består i størst grad av kvalitative studier (Walseth & Fasting, 2010). I tillegg gir litteraturen motstridende svar gjennom at på den ene siden kritiserer noe forskning med idéen om at organisert fysisk aktivitet fungerer som et virkemiddel for integrering i samfunnet (Andersson, 2002). Annen forskning belyser aspekter som tyder på at organisert fysisk aktivitet kan fungere som et virkemiddel for integrering. Et eksempel er en del av et norsk doktorgradsprosjekt som hadde sett på den integrerende rollen til fysiske aktivitetstilbud, der muslimske kvinner kunne drive med aktivitet uten at menn var tilstede. Denne studien viste at aktiviteten fungerte integrerende for kvinnene med innvandrerbakgrunn gjennom at de fikk et utvidet sosialt nettverk og for eksempel jobbmuligheter gjennom dette nettverket (Strandbu, 2002). Et annet eksempel er en studie av den sosialt integrerende virkningen av et multikulturelt fotball-arrangement i Nederland. Denne studien fant at deltakerne opplevde at verdiene i arrangementet, som fokuserte på sosial integrering, skapte et rom der de kunne fremme sine egne interesser, som for eksempel å styrke fellesskapet i sitt lokalsamfunn (Müller, van Zoonen & de Roode, 2008).

Internasjonalt har mange studier sett på sammenhengen mellom akkulturasjon og deltakelse i fysisk aktivitet. Imidlertid har fokus vært på at «økt akkulturasjon» gir økt fysisk aktivitetsnivå, i stedet for å se på om deltakelse i organisert fysisk aktivitet gir «økt akkulturasjon». En ny systematisk oversiktsartikkel fant at det var sammenheng mellom høyere nivå av akkulturasjon og et høyere fysisk aktivitetsnivå på fritiden i 57% av studiene som ble undersøkt. Med akkulturasjon mentes i denne sammenhengen at studiene hadde målt akkulturasjon enten ut fra hvor lenge deltakere hadde oppholdt seg i det nye landet, i hvor stor grad de hadde tilegnet seg det nye samfunnets verdier eller om de i stor grad brukte det nye språket. Det var studier om både barn, unge og voksne inkludert (Gerber, Barker, & Pühse, 2012).

I forhold til organisert fysisk aktivitet som akkulturasjonsarena påpekte Walseth & Fasting (2004) at akkulturasjonsstrategien som benyttes av barn og unge i organisert fysisk aktivitet ikke nødvendigvis er «integrering» der både den gamle og den nye kulturen får plass. Det kan for eksempel være at barnet tilpasser seg organisasjonsmiljøet gjennom «assimilering», altså å

legge fra seg sin opprinnelseskultur og ta til seg kulturen i organisasjonen. Slik sett ser det ut til at organisert fysisk aktivitet potensielt både kan være mer og mindre egnet for å gi en god akkulturasjonsprosess.

2.5.4. Faktorer som fremmer deltakelse i organisert fysisk aktivitet

Forskningslitteraturen sier lite eksplisitt om faktorer som *fremmer* deltakelse i organisert fysisk aktivitet blant barn og unge med innvandrerbakgrunn. Barrierer for deltakelse er imidlertid noe mer utforsket. Det er kjønnsforskjeller i barrierer for deltakelse i organisert fysisk aktivitet mellom gutter og jenter med innvandrerbakgrunn. Det er også forskjeller på barrierene mellom personer med forskjellig kulturell bakgrunn. Flere studier har funnet at en sentral barriere for jenter kan være ansvar og oppgaver i hjemmet (Walseth & Fasting, 2004, s.113).

En norsk rapport satte fokus på barrierer for deltakelse blant barn og unge med innvandrerbakgrunn. Her var en forklaring på den lave deltakelsen i organisert fysisk aktivitet, som krevde medlemskap, mangel på økonomiske midler hos minoritetsfamiliene. Andre forklaringer var for eksempel kulturelle aspekter der ungdom bruker tid på forpliktelser i familien fremfor fysisk aktivitet. I tillegg kunne religiøse regler knyttet til kjønn spille inn og rasisme kunne være en barriere (Strandbu & Bakken, 2007).

2.5.5. Aktivitetslederens rolle i å tilrettelegge for deltakelse

Aktivitetsledere for barn og unge har en rolle i hvordan organisert fysisk aktivitet kan være en arena der personer med innvandrerbakgrunn ønsker å delta. Empirien viser at viktige faktorer som motiverer aktivitetsledere til å gjøre denne jobben er å fremme utvikling av gode sosiale ferdigheter og karaktertrekk hos deltakerne, at aktivitetslederen har en personlig interesse for aktivitetsgrenen eller at deres egne barn deltar (Erickson, Côté, Horton, Wilson & Young, 2007). Aktivitetslederens selvopplevde rolle er ikke kun som leder av selve aktiviteten, men også som en tilrettelegger for barnas utvikling av selvtillit og sosial kompetanse (Gould, Collins, Lauer, & Chung, 2007; Vella, Oades, & Crowe, 2011).

Disse aktivitetslederne kan spille en viktig rolle som voksne støttespillere i livet til ungdom. Å ha slike voksne støttespillere, utenom foreldrene, kan ha betydning for ungdom sin evne til å håndtere livssituasjoner på en konstruktiv måte (Gould & Carson, 2010; Rhodes & Lowe, 2008).

2.6. Problemstilling

Teori og tidligere forskning peker på at det å gjennomgå akkulturasjonsprosessen kan gi fare for nedsatt fysisk og psykisk helse. Den tidligere forskningen viser også at organisert fysisk aktivitet kan være en setting som spiller positivt inn på akkulturasjonsprosessen, men at det finnes barrierer som hindrer dette og gir lav deltakelse blant barn og unge med innvandrerbakgrunn. Begrepet «deltakelse» innebærer i denne sammenhengen flere aspekter. For det første hva som ligger til grunn når barn og unge med innvandrerbakgrunn suksessfullt rekrutteres inn i organisert fysisk aktivitet. For det andre hva som fører til at deltakelsen vedvarer. Og for det tredje hva som gjør deltakelsen i den organiserte aktiviteten til en arena for en god akkulturasjonsprosess. Med denne bakgrunnen vil denne studien utforske problemstillingen:

Hvilke faktorer fremmer deltakelse i organisert fysisk aktivitet blant barn og unge med innvandrerbakgrunn ut fra aktivitetslederens erfaring?

3. Metode

3.1. Vitenskapsteoretisk posisjon

Vitenskapsteoretiske posisjoner utgjør forutsetningene for hva slags problemstillinger forskere ser, valget av forskningsmetode og at man anser forskningsresultatene som gyldig kunnskap. Dette gjør det viktig at forskeren har et reflektert forhold til og tydeliggjør den vitenskapsteoretiske posisjonen bak sitt eget arbeid (Thornquist, 2003).

I dette prosjektet er en sentral forutsetning at jeg ser menneskers erfaringer som en kilde til gyldig kunnskap, siden jeg fokuserer på aktivitetslederens erfaring av hva som fremmer deltagelse blant flerkulturelle. Jeg forholder meg først og fremst beskrivende til disse erfaringene ved at jeg forsøker å sammenfatte og beskrive det de forteller med så lite innblanding av min egen forforståelse som mulig (Malterud, 2011). Dermed blir en redegjørelse for denne forforståelsen og rollen min i kunnskapsbyggingen relevant for forskningen, mens jeg også erkjenner at man aldri fullt og helt kan redegjøre for forforståelsen (Thornquist, 2003, s. 198).

Gjennom dette plasserer jeg meg i en vitenskapsteoretisk posisjon som bygger på postempirisk filosofi. Det innebærer at i forhold til spørsmålet om hva jeg regner som kunnskap, altså studiens epistemologi, tar jeg utgangspunkt i at alle observasjoner og data er avhengig av meg som det erkjennende subjektet, som er farget av min historie og samtid (Thornquist, 2003, s. 197). Det innebærer også at i forhold til spørsmål om hva som finnes i verden og hva som er tingenes sanne natur eller egenskaper, studiens ontologi, bygger studien på et utgangspunkt som ser fenomener som vesensforskjellige og disse forskjellene må ivaretas gjennom å benytte forskningsmetoder som er tilpasset fenomenet som undersøkes (Thornquist, 2003, s. 198).

Fenomenologien er en filosofisk retning innen den postempiriske filosofien. Studien bygger på fenomenologiske elementer. Et grunnleggende element er at i fenomenologien regnes menneskers erfaringer som gyldig kunnskap. Et annet element er det å forsøke å innta en mest mulig beskrivende, og mindre tolkende, innstilling til fenomenene (Malterud, 2011, s. 45). De øvrige fenomenologiske elementene forholder seg slik Malterud (2012) beskriver i sin kvalitative analysemetode Systematisk Tekst Kondensering (se avsnitt 3.7. Analyse).

3.2. Semistrukturerte intervjuer; en vei inn i menneskers erfaringer

Jeg har valgt å bruke kvalitativt forskningsdesign i dette prosjektet. Kvalitative metoder brukes når man skal beskrive og analysere kvaliteter ved fenomener. Slike metoder er godt egnet når man ønsker å vite noe nytt om menneskelige erfaringer og samhandling (Malterud, 2011). I dette tilfellet vil jeg vite mer om hva slags erfaringer aktivitetsledere har gjort seg i sine møter med personer med innvandrerbakgrunn, der det fokuseres på å fremme deltagelse.

For å finne svar på problemstillingen i dette prosjektet har jeg samlet kvalitativt datamateriale ved å foreta seks semistrukturerte intervjuer med aktivitetsledere. Jeg benytter forskningsintervjuer fordi denne datasamlingsmetoden er egnet når man søker å forstå fenomenet ut fra slik intervjupersonene opplever det (Kvale & Brinkmann, 2009). At intervjuene er semistrukturert vil si at jeg som forsker hadde en viss struktur på samtalerne med informantene gjennom at jeg på forhånd hadde bestemt flere tema som skulle belyses og konkrete spørsmål som kunne stilles. På samme tid var det ikke ønskelig å standardisere intervjusituasjonen og spørsmålene, fordi dette kunne begrense mulighetene for å få vite noe jeg ikke visste fra før (Malterud, 2011).

3.3. Forskerens utgangspunkt

I kvalitative intervjuer spiller forskeren en stor rolle, da kunnskapen blir skapt i møtet mellom forskeren og informanten. Denne kunnskapen som man ønsker å hente fra informanter gjennom samtale vil derfor alltid være farget av forskerens forforståelse, selv om man ønsker å legge dette til side i så stor grad som mulig (Malterud, 2011).

Problemstillingen og spørsmålene som utforskes i intervjuene er basert på min forforståelse. Fra utgangspunktet hadde jeg mange tanker om feltet og forestillinger om hva slags resultater jeg ville finne. Jeg skrev ned så mye jeg kunne komme på av denne forforståelsen for å gjøre antagelsene mine tydelige for meg selv og for å kunne se i ettertid om jeg hadde fått kunnskap utover dette (Malterud, 2011). Forforståelsen var mye basert på teori og tidligere forskning på området som jeg hadde lest og reflektert rundt knyttet til temaet i denne studien. Slik sett hadde jeg noe innsikt i feltet. Noe av forforståelsen skrev jeg også ned etter at jeg hadde utført to intervjuer, og dermed fått enda mer forståelse av feltet.

Om informantenes arbeid hadde jeg en oppfatning av at arbeidet med å få med personer med innvandrerbakgrunn i organisasjoner er veldig utfordrende, siden jeg hadde lest at denne gruppen er underrepresentert i organisasjoner (Ødegård, 2010). Slik tenkte jeg at det er vanskelig og ressurskrevende for de som jobber med dette. Jeg skrev at jeg tenkte at

aktivitetslederens motivasjon og det som trengs for å opprettholde denne var en viktig del av arbeidet de gjør for å fremme at innvandrere engasjeres og deltar i organisert fysisk aktivitet. Jeg skrev at jeg trodde at «ressurspersonen» må gjøre kreative tiltak i forhold til mellommenneskelige, kulturelle, praktiske og økonomiske forhold som preger innvandrergruppen, men uten at jeg helt forestilte meg detaljene i disse tiltakene.

Jeg skrev at jeg trodde at viktige faktorer som informantene ville fortelle om var tett oppfølging slik at flerkulturelle føler seg sett, å ha samtaler om hvordan det oppleves og hvilke hinder vedkommende opplever, ha kontakt med familien eller lokalsamfunnet for å skape forståelse for hva det innebærer å være medlem, forsøke å få med lederskikkelser i miljøet slik at disse blir rollemodeller og det føles mer riktig å være med for flere. Disse antagelsene var mye basert på at jeg hadde lest om helseatferdsendringsteori.

Med et utgangspunkt der jeg hadde noe kunnskap om akkulturasjonsteori skrev jeg også at jeg tenkte at mange organisasjoner som driver aktivitetstilbud er for «norsk-fokuserte» slik at det egentlig ikke legges til rette for å beholde egen kultur og delta med sine ressurser. At det fokuseres på fornorsking i stedet for en sunn kombinasjon av å beholde egen kultur og å bli en del av den nye kulturen slik jeg hadde lært gjennom å lese om akkulturasjon (Berry, 1997). Og hvis man snur på dette så jeg for meg at det ville det være lettere for flerkulturelle å delta.

3.4. Forberedelser til intervju

3.4.1. Intervjuguide

Jeg utformet en intervjuguide (Vedlegg 1). Intervjuguiden skaper en mer eller mindre stram struktur på intervjuet (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 143). Intervjuguiden er også et verktøy som kan brukes som påminnelse om hvilke tema man vil samle data om. Når man ønsker å vite noe man ikke vet fra før, som i denne studien der jeg ikke visste hvilke deltagelsesfremmende faktorer som kunne dukke opp, er det viktig at guiden ikke er for detaljert og at jeg ikke fokuserer for mye på å følge den. Bakgrunnen for hvilke spørsmål og tema jeg ønsket å se på var basert på problemstillingen og forforståelsen min av feltet (Malterud, 2011).

For å få et utgangspunkt for hvordan intervjuguiden kunne bygges opp og struktureres fulgte jeg Crabtree & Miller (1999) sine anbefalinger. I tråd med deres anbefalinger startet jeg guiden med noen innledende spørsmål om informantens bakgrunn, for blant annet å skape trygghet gjennom at spørsmålene var lette å besvare og for å få en kontekst og et inntrykk av

personen til senere analyse. Deretter fulgte en hoveddel med tre tema med hvert sitt hovedspørsmål. Under hvert hovedspørsmål hadde jeg noen alternative oppfølgingsspørsmål. Gjennom oppfølgingsspørsmålene ville jeg gi informantene mulighet til å snakke om tema som jeg fra før tenkte at var viktige ut fra teori, som betydningen av aktivitetslederens egen mestring og hvordan vedkommende opptrer sosialt. Flere av oppfølgingsspørsmålene var også ment som alternative formuleringer av hovedspørsmål, som kunne inspirere informanten til å fortelle hvis hovedspørsmålet virket for lite konkret. Spørsmålene hadde et dagligdags språk og en form som skulle gjøre informantene engasjert og åpne for at de kunne fortelle historier om erfaringene sine. Til sist fulgte en avslutning der jeg åpnet for at informanten kunne tilføye noe hvis vedkommende hadde noe på hjertet. Intervjuguiden ble utviklet i samarbeid med veileder.

Når jeg fikk erfaring med å bruke intervjuguiden begynte jeg raskt å bruke den mye mer fleksibelt enn jeg hadde forestilt meg, og den ble revidert underveis ut fra erfaringer om hvilke spørsmålsformuleringer som fungerte best. Hovedspørsmålene i intervjuguiden ble så generelle at de kunne benyttes hele veien som ledesnor for erfaringene jeg ville at intervjuet skulle dykke ned i. Mange av de alternative oppfølgingsspørsmålene ble lite brukt, da jeg erfarte at de ikke virket så relevante eller ikke førte til at praten løsnet.

3.4.2. Utvalg og rekruttering

Kriteriene for hvilke informanter som skulle inkluderes var for det første at personen hadde erfaring som aktivitetsleder innen organisert fysisk aktivitet der medlemmene var både etnisk norske og flerkulturelle. Informanten måtte også ha et spesielt engasjement for arbeidet med å inkludere flerkulturelle. Det kunne være gjennom å ha en stilling som var direkte knyttet til å jobbe for flerkulturelles deltagelse, gjennom å vise engasjement i Aktiv Saman prosjektet eller gjennom å jobbe frivillig i et tilbud som hadde spesielt fokus på at flerkulturelle skulle inkluderes. Jeg valgte også informanter med tilhørighet innenfor Bergen kommune, da dette var mest praktisk. Med disse kriteriene håpet jeg å få informasjonsrike informanter innenfor prosjektets tema.

Jeg ønsket også et utvalg som kunne vise en bredde av erfaringer og samtidig fellestrekk når det gjelder deltakelsesfremmende faktorer innen ulike former for organisert fysisk aktivitet. Derfor lette jeg etter informanter med bakgrunn fra ulike organisasjoner, både idrettslag med ulike sportslige tilbud, turlag så vel som andre frivillige organisasjoner. Jeg ønsket også informanter av forskjellig kjønn, alder og etnisk bakgrunn. Et slikt utvalg med så mye som mulig variasjon er en

mye brukt variant av et strategisk utvalg. Med slike utvalg kan man få med mange ulike aspekter og man kan finne frem til opplevelser som kanskje er spesielt grunnleggende ved at enkelte aspekter oppleves på tvers av forskjellig bakgrunn (Polit & Beck, 2012, s. 517). Med disse kriteriene ble utvalget et strategisk utvalg, da det skulle bestå av personer med spesiell kunnskap og erfaring på feltet som dermed kunne ha et størst mulig potensiale i forhold til å belyse problemstillingen (Malterud, 2011, s. 56).

Strategien for å få tak i dette utvalget ble en slags snøball-strategi, som vil si at man har noen aktuelle informanter å starte med og forhører seg videre om aktuelle informanter i nettverket til de første. En fordel med dette er at forskeren kan bruke mindre tid på å undersøke om personer passer inn i profilen man ønsker at informantene skal ha. En ulempe er at det kan bli få informanter å velge mellom når de kommer fra et nettverk av bekjentskaper (Polit & Beck, 2012, s. 517). Jeg tok utgangspunkt i personer som hadde en form for tilknytning til Aktiv Saman prosjektet og som virket spesielt engasjerte i temaet. Jeg fikk videre informasjon om andre mulige informanter gjennom disse. Jeg fikk også tips om informanter av veileder og en medstudent som jobbet med en lignende masteroppgave.

Utvalget mitt ble ut fra disse kriteriene og denne rekrutteringsstrategien bestående av seks voksne personer som hadde aktivitetsledererfaring og i dag jobber aktivt og engasjert for å inkludere barn og unge med innvandrerbakgrunn i organisert fysisk aktivitet. Alle informantene var tilknyttet organisasjoner som holder til innenfor Bergen kommune. Tre av informantene jobbet frivillig uten lønn i sine organisasjoner, mens de tre andre gjorde lønnet arbeid i organisasjonene. Tre av informantene hadde sin hovedtyngde av erfaring fra organisert idrett, to hadde sin erfaring med deltakelsesfremmende arbeid fra andre former for organisert fysisk aktivitet. Den siste informanten hadde både mye erfaring fra organisert idrett og annet arbeid med å bidra til at barn og unge med innvandrerbakgrunn deltar i ulike former for aktivitet, da ikke bare fysisk aktivitet. To av informantene var kvinner og de fire andre menn. Én informant hadde selv innvandrerbakgrunn, mens de andre hadde etnisk norsk bakgrunn.

3.4.2. Praktiske forberedelser

Jeg valgte å bruke en mp3-spiller med innebygd mikrofon til å gjøre opptak av intervjuene. Til hvert intervju tok jeg med intervjuguiden og et informasjonsskriv (Vedlegg 2) med en samtykkeerklæring som informantene kunne skrive under på, som jeg hadde utformet.

Jeg gjorde et prøveintervju med en person som er engasjert i å motivere andre til å delta i et opplegg for fysisk aktivitet han driver med. Da fikk jeg bekreftet at opptaksutstyret fungerte.

Jeg fikk også se at spørsmålene kunne gi meg relevante fortellinger og at omfanget av informasjon jeg var ute etter kunne samles inn i løpet av én times samtale.

3.5. Gjennomføring av intervjuene

Det er mange detaljer å ta i betraktning når forskningsintervjuer skal gjennomføres. I forhold til tid og sted for intervjuet lot jeg informantene bestemme dette. På den måten ville det bli minst mulig belastning for den enkelte å delta og forhåpentligvis ville de velge steder der de var kjent og følte seg komfortable. Men et krav var viktig i forhold til stedet, og det var at vi kunne snakke sammen uforstyrret, da dette kunne påvirke uttalelsene (Kvale & Brinkmann, 2009). Stedene varierte fra kontorer i idrettshaller til en rolig krok av en kantine på universitetet.

I møte med informantene startet jeg med «smalltalk» for å gjøre situasjonen komfortabel, og dette skjedde også nærmest av seg selv. Noen informanter hadde jeg møtt tidligere på Aktiv Saman konferanse og vi snakket om dette. Eller vi snakket om stedet vi var eller om været. Jeg gav deretter informanten litt tid til å se på informasjonsskrivet med samtykkeerklæringen (vedlegg 2). Så gjentok jeg hovedpunktene fra dette og at det var disse temaene jeg kom til å spørre om i intervjuet. Jeg sa også hver gang at det viktige var ikke at jeg stilte nøyaktig spørsmålene mine eller at ting skjedde i en viss rekkefølge, men at informanten fikk fortalt om sine erfaringer innenfor alle temaene.

Jeg hadde planlagt å notere meg utsagn som virket spesielt interessante underveis, slik at jeg kunne ta opp tråden av det på senere tidspunkter i intervjuet. Jeg planla også å notere spesielle hendelser eller stemninger jeg opplevde. Men som nybegynner i intervjuing var notering underveis en utfordring. Jeg måtte velge mellom fullt fokus på samtalen eller notering. Dermed valgte jeg å notere svært lite for samtalsens skyld.

Intervjuguiden hadde en viktig rolle for meg. Jeg hadde intervjuguiden foran meg på bordet i alle intervjuene. Samtalen fløyt ofte ut på en slik måte at med utgangspunkt i et spørsmål ble det snakk om veldig mye forskjellig. Da var det godt å ha intervjuguiden for å hente seg inn igjen og passe på at alle temaene ble dekket. Andre ganger stoppet samtalen opp og da var guiden til hjelp for å se hvor jeg kunne ta steget videre.

I intervjuet er man to som sammen skaper kunnskapen. Jeg ønsket å påvirke i så liten grad som mulig, gjennom for eksempel å unngå ledende spørsmål. Selv om jeg var bevisst dette

opplevde jeg at slike formuleringer som kunne påvirke informanten i forskjellige retninger lett glapp ut av meg likevel. Jeg hadde et fokus på å bekrefte informanten, særlig i første del av intervjuet for at vedkommende skulle føle seg tryggere (Crabtree & Miller, 1999). Dette fortsatte gjerne til langt ut i intervjuet fordi det ble en naturlig del av samtalen. Noe av bekreftelsen gikk ut på å gjenta noe av det informanten sier på en slik måte at jeg viser at jeg lytter og aksepterer det som blir fortalt. Men en kanskje mer problematisk bekreftelse går ut på at jeg sier at ting høres veldig bra ut eller lignende. Dette kan ha påvirket informanten gjennom at jeg ble en person å forholde seg til med meninger om hva som er bra og ikke bra.

Det var en prosess der jeg intervju for intervju stadig ble bedre kjent med feltet og gjorde meg tanker om hva jeg trodde at var sentrale elementer. Særlig etter å ha gjennomført et par intervjuer begynte jeg å sitte med sterkere meninger om dette. I et av intervjuene så jeg for eksempel i etterpåklokskap at det virket som jeg var veldig opptatt av hvilken rolle økonomien til de flerkulturelle spilte. Jeg spurte faktisk om det i tre forskjellige varianter og akkurat hos denne informanten var aldri økonomiske problemer et stort tema. Jeg var veldig farget av det forrige intervjuet på dette området. Heldigvis så det ikke ut til at informanten ble spesielt påvirket av dette fokuset, og jeg var mer bevisst på dette i ettertid.

På en annen side kan det være nyttig å spørre nye spørsmål om tema som man blir introdusert til gjennom prosessen med intervjuene. Her kunne det vært lurt å revidere intervjuguiden ved å inkludere slike nye tema som kom opp. Men det jeg opplevde var at ved hjelp av få og åpne spørsmål og med stor åpenhet for at informanten kunne fortelle ut fra sitt eget løp ble det stort sett ikke nødvendig å stille spørsmål om tema som var kommet opp i andre intervjuer. Informantene snakket mye om de samme tingene.

Jeg opplevde at de fleste informantene var pratsomme og engasjerte i tematikken. Det var oftere en utfordring å henge med og vurdere om samtalen fortsatt var relevant for studien enn å finne spørsmål som kunne få de til å fortelle. På en annen side var de mer konkrete historiene vanskeligere å få frem enn de sterke meningene. En kvalitetsvurdering av intervjuene er at svarene er lengre enn spørsmålene (Crabtree & Miller, 1999). Dette var definitivt tilfellet i alle seks intervjuene.

Jeg forsøkte å avslutte intervjuene på tidspunkter i samtalen der informanten virket mindre engasjert og det ble en naturlig pause. Jeg avsluttet intervjuene med å åpne for at informanten kunne tilføye det hvis det var noe mer vedkommende eventuelt ønsket å si.

Intervjuene varte fra 33 minutter til 1 time og 22 minutter.

3.6. Databehandling

Etter å ha gjennomført seks intervjuer vurderte jeg datasamlingen til å være tilstrekkelig. Dette ble delvis avgjort av at det så ut til at jeg hadde nok informasjon til å si noe om noen grunnleggende elementer i forhold til å besvare problemstillingen, da informantene hadde gitt meg mye stoff å analysere. Delvis ble det også avgjort av omfanget av denne masteroppgaven og tidsbegrensningen. Som Malterud (2011) skriver er det ikke slik at man kommer til et udiskutabelt metningspunkt i datasamlingen, der man ikke kan finne noe nytt ved å samle mer. For hvert intervju kan det stadig være nye elementer som kommer til syne. Men ut fra kvaliteten på intervjuene og mange andre faktorer avsluttes datasamlingen når man har tilstrekkelig med informasjon.

Ut fra disse seks intervjuene fikk jeg lydfiler som til sammen hadde en lengde på fem timer og 28 minutter. Disse lagret jeg kryptert ved hjelp av programmet TrueKrypt, for å sikre data. Jeg transkriberte intervjuene i «verbatim mode» etter hvert som de ble gjennomført. Til slutt hadde jeg 128 sider transkripsjon.

3.7. Analyse

Jeg benyttet Malterud (2012) sin metode Systematisk Tekstkondensering (STC) som fremgangsmåte for analysen i dette prosjektet. STC bygger på Giorgi (2009) sin psykologisk fenomenologiske analyse. Men STC er ikke like eksplisitt fenomenologisk forankret som Giorgis metode. STC kan heller kalles fenomenologisk inspirert ved at erfaringer fra livsverdenen anses som gyldig kunnskap og ved at forskeren forsøker å sette forforståelsen sin i parentes (Malterud, 2012, s. 802). Malterud utviklet STC som en pragmatisk metode som studenter og nybegynnere innen kvalitativ forskning kan benytte (Malterud, 2011). Målet for analysen i dette prosjektet var å utvikle nye beskrivelser som belyser problemstillingen og som kan benyttes som et praksisnært kunnskapsbidrag.

3.7.1. Helhetsinntrykk og temaer

Første trinn av STC er gjennomlesning av datamaterialet med mål om å skape et helhetsinntrykk og finne frem til noen foreløpige tema. I dette trinnet forsøkte jeg å sette forforståelsen min og de teoretiske referanserammene mine i parentes fordi det er en forutsetning for analysen at jeg stiller meg så åpen som mulig til det informantene og datamaterialet formidler. Videre er det en fordel å diskutere disse temaene med en annen

forsker, og de ble derfor diskutert og revidert i samarbeid med veileder (Malterud, 2011). Det var et stort materiale å se på for meg, så jeg forsøkte å gjøre dette trinnvis ved å se på noen intervjuer av gangen, skrive ned de mest fremtredende fra disse og deretter ta for meg noen flere. Til sist var det blitt litt for mange tema, og jeg gikk da igjennom disse og slo flere av dem sammen. Malterud (2012) anbefaler mellom fire og åtte tema i dette trinnet, for å ha god oversikt. Jeg endte opp med ni.

3.7.2. Finne og sortere meningsbærende enheter

Andre trinn er å finne meningsbærende enheter. Det gjorde jeg slik Malterud (2011, s. 100) skriver, ved å sortere ut tekstbiter som sa noe som kunne gi kunnskap om faktorer som kan fremme deltagelse. Jeg gjorde dette ved å ta utskrifter av intervjuene og klippe ut tekstbiter som kunne si noe om dette. For at det skulle være lett å finne tilbake til hvor hver tekstbit ble hentet fra markerte jeg hvert intervju med forskjellig farge og utklippene ble i tillegg markert med sidetall. På likt som jeg fant disse meningsbærende enhetene merket jeg de med koder som de kunne sorteres etter på tvers av de forskjellige intervjuene. Jeg brukte de foreløpige temaene som utgangspunkt for koder. Underveis så jeg at noen tema ikke var dekkende og måtte deles opp, mens andre kunne fjernes. Jeg ble bedre kjent med materialet og endret flere ganger syn på hva slags temaer datamaterialet sa noe om. Malterud (2012) skriver at i dette trinnet er det viktig å være fleksibel og ikke binde seg til det første sorteringsprinsippet eller kodene man har. Underveis får man økt innsikt i data og for å bruke denne innsikten er det best at prosessen foregår slik at man tar tre steg frem og så to tilbake. Når det ble endring i kodene gikk jeg tilbake for å se på og vurdere tekstbitene på nytt. Malterud (2012) skriver også at i dette trinnet vurderer man også om kodene representerer fenomener av samme karakter.

Jeg forsøkte å beholde en oversikt ved ikke å dele inn i for mange koder, Malterud (2012) anbefaler tre til seks i dette trinnet. Her var det viktig å se på forforståelsen min. For som Malterud skriver kan det snike seg inn temaer eller koder som ikke kommer fra datamaterialet, men er basert på min forforståelse. Jeg hadde en prosjektlogg der jeg skrev ned hvilke regler jeg ubevisst brukte for å etablere kodene og hva jeg så etter i de meningsbærende enhetene for å sortere de under kodene. På denne måten kunne jeg se om sorteringen hang sammen med det datamaterialet sa, eller om det var basert på forforståelsen min. Jeg skrev også ned endringer jeg gjorde innen kodene og hvorfor dette ble gjort, slik at jeg kunne gå tilbake i prosessen hvis jeg merket at jeg var kommet på avveier.

3.7.3. Kondensering

I dette tredje trinnet av analysen sorteres alle de meningsbærende enhetene med informasjon fra de ulike informantene inn i under de ni kodene jeg hadde kommet frem til. I hver kodegruppe lå tekstbiter med forskjellige nyanser av det koden sier noe om. Disse ble fordelt i noen undergrupper. Så startet jeg med den undergruppen som var mest interessevekkende for at jeg skulle gå inn i prosessen med interesse og energi, slik Malterud (2012) anbefaler. Ut fra det de meningsbærende enhetene i undergruppen hadde tilfelles og sa noe om skrev jeg et kondensat, som vil si en tekst som er et kunstig sitat i første-persons format som inneholder en representasjon av hva informantene samlet forteller. Tekstbiter som ikke kan representeres gjennom denne teksten ble lagt til side, og ble det ble senere vurdert om de tilhørte en annen gruppe. Kondensatene inneholdt ord og uttrykk fra informantene. Etter at kondensatet var skrevet fant jeg et sitat som illustrerte dette. Gjennom å gjøre en slik tilsvarende kondensering av de to til tre undergruppene man mener er mest relevante for studiens problemstilling finner man frem til to til tre aspekter av den overordnede koden. Og slik fortsetter prosessen gjennom kodegruppene og kodene justeres ut fra forståelsen som endres (Malterud, 2012).

3.7.4. Syntese: fra kondensering til beskrivelser og konsepter

I det fjerde steget skal kondensatene fra tredje trinn kobles sammen med datamaterialet igjen og ut fra dette beskrives konseptene som svarer på problemstillingen. Her skrev jeg analytiske tekster om konseptene som utgjør delene i resultatkapittelet. Disse skrives i tredjeperson, der jeg omtaler informantene fra mitt ståsted. Jeg så tilbake på de fullstendige transkripsjonene og undersøkte om det var sammenheng mellom kondensatene og transkripsjonene. Jeg jobbet med å finne frem til gode beskrivende overskrifter for konseptene. Jeg brukte sitater fra transkripsjonene for å illustrere og nyansere konseptene. Disse sitatene skrev jeg i «slightly modified verbatim mode» for å gjøre teksten mer lettlest og budskapet tydeligere. Til sist undersøkte jeg om det var informasjon i transkripsjonene som kunne utfordre resultatene. Da fant jeg enkelte elementer som jeg så at hadde kommet litt i skyggen av andre konsepter og som jeg så at med fordel kunne få litt større plass for å være lojal mot informantenes stemmer.

Jeg undersøkte videre om andre hadde lignende forskningsresultater. I diskusjonen satte jeg mindre fokus på de resultatene som var mye omtalt i andres resultater, og mer fokus på det som er mer originalt. Jeg undersøkte også om forforståelsen var blitt utfordret av resultatene (Malterud, 2012).

3.8. Kvalitetsvurdering

Hvordan kvalitative studier bør kvalitetsvurderes er et omdiskutert tema og universelle eller ufeilbarlige kriterier er ikke gitt (Miles & Huberman, 1994). Flere trekker frem at kvalitetsvurderingen henger sammen med vurderinger gjort underveis i hele forskningsprosessen (Kvale & Brinkmann, 2009). Begrepsbruken i kvalitetsvurderingen av kvalitativ forskning er også omdiskutert. Enkelte har avvist begrepene validitet, reliabilitet og generalisering som begrensende for kreativiteten innen kvalitativ forskning. I denne sammenhengen benytter jeg disse begrepene slik Kvale and Brinkmann (2009) gjør når de argumenterer for at disse begrepene kan benyttes på en måte som ligger nærmere dagligspråket. Der benyttes de tilsvarende begrepene gyldighet, pålitelighet og generaliserbarhet. Med dette utgangspunktet vil jeg i dette avsnittet si noe om hvordan validitet, generaliserbarhet og reliabilitet har blitt tatt hensyn til og vurdert i denne studien og gjennom dette reflektere over min rolle som forsker.

3.8.1. Validitet

Studiens validitet kan også omtales som studiens gyldighet. Kvalitativ forskning tar utgangspunkt i at det finnes flere varianter av virkeligheten som er gyldige parallelt. Derfor handler ikke vurderingen av gyldigheten om jeg har funnet den eneste ekte virkeligheten. Vurderingen av gyldigheten handler om at jeg viser at jeg har vurdert hvilket omfang resultatene er gyldige for og hva de sier noe om. Det er også viktig å vurdere hvordan hele metoden og denne varianten av virkeligheten er relevant for det jeg ønsket å undersøke (Malterud, 2011). Kvale & Brinkmann (2009) omtaler valideringen av en kvalitativ studie som noe som foregår underveis i hele forskningsprosessen. Gjennom beskrivelse av metoden og prosessen som har foregått i denne studien forsøker jeg å gjøre valg og vurderinger tydelige og gjennomsiktede.

Kommunikativ validitet er en form for validitet som handler om forskerens evne til å kommunisere forskningen, prosessen og resultater slik at det blir forstått (Malterud, 2011). I denne masteroppgaven har det vært forsøkt å oppnå en god lesbarhet, blant annet gjennom en strukturert fremstilling av resultatene, for å fremme formidlingen. Det at forfatteren er en uerfaren forsker kan påvirke formidlingsevnen og hvor god lesbarhet fremstillingen har.

Pragmatisk validitet er også et aspekt å ta hensyn til. Studiens pragmatiske validitet handler om den produserte kunnskapen kan brukes (Kvale & Brinkmann, 2009; Malterud, 2011). I forhold til dette aspektet opplevde jeg som forsker at da denne studien hadde en rolle som et

praksisnært kunnskapsbidrag i prosjektet Aktiv Saman kunne kunnskapen i stor grad se ut til å ha en sammenheng å bli benyttet i. Men dette er også avhengig av studiens kvalitet i forhold til generaliserbarhet.

3.8.2. Generaliserbarhet

Generaliserbarhet handler om resultatene kan overføres til andre situasjoner og personer (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 264). Denne generaliserbarheten, eller overførbarheten, foregår på et begrepsnivå heller enn et populasjonsnivå.

En form for generaliserbarhet er der leseren vurderer om resultatene kan generaliseres. Disse resultatene vil bli formidlet til Aktiv Saman prosjektet, og i den sammenheng kan personer som kjenner feltet i praksis vurdere om dette kan generaliseres til deres virkefelt. Malterud (2011, s. 63) skriver om hvordan generaliserbarheten i kvalitative studier kan komme frem gjennom at den nye beskrivelsen kan skape en aha-opplevelse der leseren forstår mer av sitt eget.

Sammensetningen av utvalget er av betydning for generaliserbarheten (Malterud, 2011). Det at alle informantene har tilknytning til organisasjoner innen Bergen kommune kan ha innvirkning på resultatene. Kanskje kan ikke dette generaliseres til å gjelde i organisasjoner i mindre kommuner med færre barn og unge med innvandrerbakgrunn eller generaliseres til større kommuner med bydeler med mye større andel barn og unge med innvandrerbakgrunn. På en annen side kan dette være en fordel hvis kunnskapen benyttes i Aktiv Saman prosjektet, som i stor grad opererer i Bergen og omegn.

Virkeligheten kan beskrives fra mange ulike perspektiver (Malterud, 2011, s. 26). Den virkeligheten der man erfarer hva som fremmer at personer med innvandrerbakgrunn deltar i organisert fysisk aktivitet kan beskrives ut fra forskjellige perspektiver. Flere aktører er involvert og har sine erfaringer på området. Det kan være unge eller gamle kvinner og menn med innvandrerbakgrunn som har deltatt i slik aktivitet. Det kan være aktivitetsledere med forskjellig etnisk bakgrunn og kjønn, som over år har gjort seg erfaringer. Jeg valgte å fokusere på engasjerte aktivitetslederes erfaring, da disse har jobbet aktivt over tid og i ulike aktivitetsarenaer for å få med personer med innvandrerbakgrunn og å beholde dem i aktiviteten. De har opplevd hvordan de selv kan bidra, hvilke bidrag som er viktige fra de flerkulturelle selv og fra samfunnet rundt. Disse erfaringene kan være nyttige for andre som jobber som aktivitetsledere.

På en annen side var det slik at etter at beslutningen om hvilken gruppe sitt perspektiv jeg ønsket å belyse var tatt, var det fortsatt mange mulige perspektiver som kunne komme frem. Som nevnt (se avsnitt 3.4.2. Utvalg og rekruttering) ønsket jeg ikke først og fremst å se konsensus, men et mangfold av erfaringer, for slik å kunne komme med beskrivelser som dekker flere aspekter (Malterud, 2011, s. 184). Disse beskrivelsene ble også påvirket av forskeren gjennom samlingen og tolkningen av data. Denne påvirkningen har med studiens reliabilitet å gjøre.

3.8.3. Reliabilitet

Reliabilitet handler om troverdigheten og påliteligheten til forskningsresultatene, da også med tanke på om de samme resultatene kunne vært gjenskapt på et annet tidspunkt av en annen forsker (Kvale & Brinkmann, 2009, s.250). Reliabiliteten kan påvirkes gjennom intervjusituasjonen. Et eksempel er at jeg opplevde at jeg kunne stille spontane ledende spørsmål som jeg ikke ønsket. Slike spørsmål kan påvirke informantens besvarelser. På en annen side kan et for stort fokus på korrekte formuleringer motvirke kreativ tenkning i intervjusituasjonen (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 250). Jeg opplevde at en viss grad av frihet til å formulere spørsmål, og å la samtalen i større grad foregå naturlig, var en fordel for å få frem flere historier. For å forsikre meg om at jeg ikke hadde dreid om eller misforstått informantenes uttalelser under transkripsjonen gjorde jeg en deltakersjekk ved å sende det transkriberte intervjuet til vurdering hos flere av deltakerne som sa seg villig til å vurdere dette (Malterud, 2011).

3.9. Etiske hensyn

Kvalitativ forskning innebærer spesielle etiske utfordringer knyttet til møtet mellom mennesker (Malterud, 2011). Men utover dette mellommenneskelige møtet er også etiske spørsmål en del av alle faser av en intervjubasert studie (Kvale & Brinkmann, 2009). Viktige prinsipper å ta hensyn til er at det innhentes fritt informert samtykke fra personene som deltar i studien, at konfidensialitet ivaretas og at forskeren har gjort en vurdering av konsekvensene av studiet, både for deltakere og samfunn (Kvale & Brinkmann, 2009). Disse prinsippene reguleres også av Helseforskningsloven (2008) og Forskningsetikkloven (2006) som sammen underbygger at forskning skal baseres på respekt for forskningsdeltakernes menneskerettigheter og menneskeverd. Forskningen skal også ivareta etiske, medisinske, helsefaglige, vitenskapelige og personvernmessige forhold.

3.9.1. Fritt informert samtykke

Fritt informert samtykke innebærer for det første at når informantene samtykker til å delta i studien må de ikke på noen måte føle seg presset til å delta. Informantene må også være opplyst om hensikten med studiet og hvordan deltagelsen vil foregå. De må også få informasjon om konfidensialitet, hvem som har tilgang til materialet og rettigheter i publisering av materialet (Fossheim, 2009). Dette ble ivaretatt gjennom utdeling og muntlig gjennomgang av informasjonsskriv med samtykkeerklæring (vedlegg 2) sammen med informanten.

3.9.2. Konfidensialitet

Konfidensialitet dreier seg om at det skal unngå at deltakerne i studien gjenkjennes. Dette ble ivaretatt gjennom datalagringen gjennom å ta forholdsregler for at datamaterialet ikke kom på avveier. En forholdsregel var at lydfilene ble lagret kryptert.

I rapporteringen av resultater var det også mange vurderinger i forhold til å beskytte deltakere fra gjenkjennelse. Her ble sitater valgt med hensyn til at de ikke skulle kunne identifisere enkeltpersoner eller situasjoner.

En annen del av ivaretakingen av konfidensialiteten var å informere informantene og avklare hvordan de stilte seg i forhold til å kunne bli gjenkjent.

Det ble gitt godkjenning til gjennomføring av studien fra Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (Vedlegg 3).

3.9.3. Vurdering av konsekvenser

Kvalitative intervju er en metode som kan påføre informantene belastende konsekvenser i form av psykisk uro, misbruk, fordreining eller gjenkjennelse (Richards & Schwartz, 2002). Metoden kan gi tilgang på sensitiv informasjon. I utgangspunktet regnet jeg temaene og spørsmålene mine som lite sensitive, da de ikke omhandlet nære ting som død eller sykdom, og at deltagelsen ville innebære minimalt med psykisk uro for informantene. Men en intervjusituasjon mellom to mennesker innebærer noe som forskeren ser på som fordel, at informanten kan fortelle og reflektere rundt elementer i livet sitt. Dette kan også innebære at intervjuet, der man ønsker å vite noe om hvordan ting forholder seg i dag, blir som en intervensjon som endrer hvordan informanten ser på ting eller handler. Hva som fører til psykisk uro kan man aldri helt forutse siden det avhenger av den enkeltes bakgrunn og

opplevelse (Richards & Schwartz, 2002). På en annen side kan deltakelse i intervju alltid medføre en viss grad av psykisk uro (Malterud, 2011, s. 201).

I forhold til å unngå fordreining av det informantene hadde fortalt ble transkripsjonen av intervjuene sendt til flere informanter som ønsket å lese gjennom og godkjenne innholdet. Gjennom dette var det en informant som trakk tilbake en uttalelse som vedkommende sa at hadde kommet litt feil ut.

Særlig punktet gjenkjennelse var noe jeg var bekymret for at ikke skulle ivaretas godt nok fordi jeg etter hvert forstod at flere informanter var litt unike personer i lokalsamfunnet i Bergen. Disse informantene kan være lette å gjenkjenne for andre som kjenner til dem fra før. For at dette skulle gjøres etisk forsvarlig forhørte jeg meg med de informantene som var spesielt utsatt om de opplevde det som greit hvis de ble gjenkjent av personer som fra før kjenner til deres spesielle posisjon, eller om de ønsket at jeg skulle gjøre dem helt ugjenkjennelige. Enkelte informanter ønsket å ikke kunne bli gjenkjent, mens andre opplevde at det var greit at det var mulig at andre ville kunne gjenkjenne dem i denne sammenhengen. I beskrivelsen av utvalget valgte jeg å gjøre en generell beskrivelse av informantene i stedet for spesifikke detaljer om hver for å hindre identifisering. I forhold til informantenes ønsker vurderte jeg nøye hvilke konkrete historier og sitater jeg inkluderte i resultatdelen og byttet ut egennavn der dette kunne være av betydning.

4. Resultater

4.1. Faktorer ved aktivitetsledere

Informantene fortalte om faktorer ved aktivitetsledere og rammene de jobber under i organisasjonen som har innvirkning på arbeidet for at flere barn og unge med innvandrerbakgrunn deltar i organisert fysisk aktivitet. En faktor som ble trukket frem var aktivitetslederens syn på inkluderingsarbeid og personer med innvandrerbakgrunn som ressurser for organisasjonen, samfunnet eller aktivitetsgrenen. En annen faktor som ble satt fokus på var organisasjonens tilgjengelige ressurser som kan benyttes i slikt arbeid. En tredje faktor som informantene påpekte var betydningen av å ha aktivitetsledere med innvandrerbakgrunn som en inngangsport for andre med innvandrerbakgrunn.

4.1.1. Å se flerkulturelle som ressurser: «Når man kommer blir man sett på som ressurspersoner»

Informantene fortalte at det kan være en utfordring i arbeidet med å inkludere flerkulturelle at aktivitetsledere opplever at det blir ressurskrevende. Utfordringer kan finnes i forhold til for eksempel ekstra oppfølging, transportorganisering, manglende foreldreinvolvering eller at de ikke kan betale for deltagelsen. En informant uttrykte i tillegg at det var viktig at eventuelle økonomiske støtteordninger til deltakelse ble formidlet slik at ordningene gjaldt i like stor grad, uansett etnisk bakgrunn, fordi særordninger for barn og unge med innvandrerbakgrunn kunne skape en negativ holdning til inkluderingsarbeidet.

Hvis laget skal til Dana-cup og det koster fire tusen kroner, og det er fire spillere som ikke kan være med, og de to som har flerkulturell bakgrunn de kan få to tusen kroner i støtte fra klubben, mens de to som er etnisk norsk de får ingenting. Så er, i mange situasjoner så vil det skape frustrasjoner, det vil skape irritasjon, og det vil kunne gi grobunn, altså, det vil i hvert fall kunne ta bort den litt sånn positive atmosfæren hvis tanken er at det kan hende at disse guttene og jentene trenger noe ekstra oppfølging, det kan hende at de trenger litt mer hjelp når trenerne organiserer transport for å kjøre til kamp og sånt. Så det er om å gjøre å knytte positive tanker til dette da.

Aktivitetsledere jobber oftest frivillig og gir av sin egen fritid. Motivasjonen for å gjøre dette trenger ikke å være at de ønsker å ta samfunnsansvar for inkluderingsarbeid.

Det kan høres litt rart ut, men det er ikke alle trenere på småguttelaget som etter de har vært på jobb i ti timer, så skal de hjem og så rekker de så vidt treningen. Som

egentlig, når de da kommer på møte er så interessert i å høre om samfunnsansvar og hvor viktig dette er for at de skal lære seg språk og at de skal lære seg jobb, sant.

Når aktivitetsledere ser ressursene som flerkulturelle representanter for organisasjonen kan dette gi motivasjon til å drive med inkluderingsarbeid.

Vi har jo enormt med frivillige ressurser rundt omkring! I familie og foreldre. Det handler bare om å finne en måte å få de med på. Og hva kan dette gi de, men ikke minst hva kan bakgrunnen deres gi idretten og gi nærmiljøet, ikke sant? Det synes jeg at er veldig inspirerende.

En informant, som selv har innvandrerbakgrunn, opplevde at integrering fungerer bedre ved å ta utgangspunkt i at man ønsker at flerkulturelle bidrar med sine ressurser enn å gå ut fra at de trenger hjelp. Informanten hadde en opplevelse av at i norsk integrering er det et for stort fokus på å gi hjelp og penger. Han mente at det var en mye bedre og mer motiverende start for personer med innvandrerbakgrunn å bli spurt om hva de kan bidra med for å gjøre dette samfunnet til et godt sted å leve.

Det som jeg tror at kunne vært litt bra for integrering, det tror jeg kunne vært at når man kommer blir man sett på som ressurspersoner. Ikke lov å si, spørre meg hva du kan hjelpe meg med. Du snur det spørsmålet, hva kan jeg hjelpe med for å bygge opp et trygt samfunn som jeg skal bo i? (...) Det er det jeg spør ungdommene som jeg treffer, altså hvordan de kan være med å hjelpe til at vi bor i et trygt samfunn. At vi bygger opp et samfunn hvor mine barn og mine barnebarn skal ikke bli pekt på, utlending, sant?

Det ble presentert flere innfallsvinkler i forhold til hvordan aktivitetsledere ser flerkulturelle som ressurser. En vinkling er å fokusere på at de som deltar i aktiviteten i dag kan bidra med ressursene sine i organisasjonen i fremtiden.

Samtidig så ønsker vi at noen av disse som da knytter seg til idrettslaget gjennom disse folkehelse tiltakene vil være ressurser for idrettslaget i fremtida. Som trenere eller ledere, eller engasjerte folk på frivilligheten.

En informant opplevde at han ble motivert til å drive med inkluderingsarbeid av å se hvordan møtet mellom forskjellige kulturer skaper positiv utvikling.

Jeg ønsker å jobbe med at man utvikler et samfunn der det blir noe annet enn det vi hadde, der ikke de var. Og et annet samfunn enn det de kom i fra. Som da, altså på grunn av de folkene som er sammen, blir til et samfunn med andre kvaliteter enn det som man hadde fra før.

Informanten opplevde at han fikk positive opplevelser og utfordringer av å arbeide sammen med personer som tenker annerledes enn han selv. Han ønsket å bli utfordret til å se ting på en ny måte.

... det er i møtet mellom folk at de der positive tingene skjer. (...) Jeg har jo opplevd situasjoner der jeg har valgt å utsette meg for å være, altså, for møtet med folk fra forskjellige kulturer, eller folk som tenker helt annerledes enn meg selv, hele veien. For jeg opplever jo at, jeg opplever noe positivt, at det utfordrer meg, at de motiverer meg til å jobbe med det. Fordi da kan man jobbe med å prøve å få noe til å virke.

Aktivitetsledere kan se flerkulturelle som ressurser i en sportslig sammenheng, siden de ser at mange med flerkulturell bakgrunn kommer langt innen idrett. Dette ble nevnt av flere informanter.

Vi ser, og det er så spennende innenfor fotball nå og det kommer til å komme innen håndballen, det er jo det at, spesielt på guttesiden, så ser vi det at, altså jeg vil tippe det at om 15 år så er minst halvparten av de som spiller på det norske A-landslaget de har flerkulturell bakgrunn, de er ikke født i Norge. Nei, mange er født i Norge, men de har foreldre med en annen bakgrunn. Og det viser det at også hvis du har den sportslige hatten på deg, hvis du lykkes med å involvere disse i idrettslaget, så er det viktig rent slik sportslig.

En annen sammenheng der flerkulturelle representerer ressurser for organisasjonen er innen lagidrett der lag blir lagt ned fordi det er mangel på deltagere. Da kan det å inkludere flerkulturelle bidra til at laget får nok deltagere.

Inkluderingsarbeid kan også indirekte gi organisasjonen ressurser ved at dette er attraktivt for sponsorer eller ved at organisasjonen kan få midler fra økonomiske støtteordninger til inkluderingsarbeid.

Informantene opplevde glede og motivasjon til å fortsette arbeidet av å se at flerkulturelle ble integrert i organisasjonen, fikk noe meningsfylt å holde på med, fikk nettverk, forandret seg

positivt og fikk et bedre liv. Det var også motiverende å se at de fortsatte med organisert fysisk aktivitet. Det var en opplevelse av å gjøre et spesielt og viktig arbeid.

4.1.2. Organisasjonens ressurser: «Det er engasjementet til foreldrene som er grunnlaget»

Informantene fortalte om hvordan aktivitetslederne har stor betydning for organisasjonen og inkluderingsarbeidet. De fleste aktivitetsledere driver med dette på fritiden uten noen som helst godtgjørelse, og det er begrenset hvor mye de kan jobbe. Organisasjonens engasjement er avhengig av de frivilliges arbeidskapasitet, interesse, kompetanse og holdninger.

Det er drevet på frivillig basis og det er engasjementet til de foreldrene som er der som er grunnlaget for hva de gjør og hva idrettslaget satser på. Og det er klart at det som ligger deg nærmest, holdt jeg på å si, det er jo dine egne unger og dine egne interesser. Så det er veldig mye det som avspeiler hva et idrettslag engasjerer seg i forhold til. Men så ser man jo at det kommer veldig fine folk inn. Altså folk med spennende, fine tanker og holdninger inn i idrettslagene og så gjør de disse tingene her. Får i gang disse prosessene for å inkludere og jobbe for at alle skal få lov til å være med!

Kompetanse som pedagogisk kunnskap og kunnskap om fysisk aktivitet blant aktivitetsledere ble omtalt av flere som en ressurs i inkluderingsarbeidet. Det var spesielt betydningsfullt med mellommenneskelig kompetanse siden aktivitetslederen har mye å si for hvordan den sosiale sammenhengen blir for deltakerne.

... i det der krysningspunktet av type ferdigheter, relasjonelle ferdigheter du har, hvilken rolle du har, hvilken alder du har og alt sånt som det der, det er totalen ut av det der som gjør hvordan et lokalmiljø og hvordan et idrettslag skal kunne utvikle seg til å gi et best mulig tilbud til omgivelsene sine.

Flere informanter opplevde at de selv og andre aktivitetsledere gjerne har gode idéer for å få med flere med flerkulturell bakgrunn, som stoppes av at organisasjonen ikke har ressursene til det, økonomisk eller menneskelig. Aktivitetsledernes begrensede ressurser kan også virke inn når det gjelder utfordringer som dukker opp i forhold til å følge opp nye deltakere eller deltakere som holder på å falle fra.

Jente som har spilt fotball siden hun var syv år, som blir tretten og da er hun vekk. Det er, hvordan kan vi løse det, kommer spørsmålet. Veldig vanskelig å svare på. Det beste svaret, som jeg sa; kommunikasjon. Tillit. Men det er veldig lett å si disse tingene, det

er ikke like lett, det er ikke alltid like lett å gjøre det, sant.. Og så er dette gjerne en trener som er veldig opptatt av dette der og da. Han er gjerne veldig opptatt av det, men dette er noe han holder på med på fritiden sin. Og så har han gjerne tre andre oppdrag i idrettslaget, så han er egentlig, han eller hun er egentlig opp her til halsen. Så har de fjorten andre, så den tidkrevende prosessen med å få henne inn igjen, den har de gjerne ikke ressursene til. Menneskelig og tiden til det.

Det finnes flere forskjellige støtteordninger til organisasjoner som ønsker å drive med inkluderingsarbeid. Men det kan være vanskelig for aktivitetsledere å manøvrere blant disse. Når organisasjonen får støttemidler kan prosjekter settes i gang. Så kommer utfordringen om at de ikke vet om de har midler til å fortsette prosjektet. Flere informanter opplevde slike ressursmessige begrensninger. Da kan det være en fordel med aktivitetsgrener som krever lite økonomiske ressurser.

Vi kan gjøre det gratis fordi vi har noen prosjektmidler. Men det er jo begrenset hvor mange år det varer. Det er mulig at på et tidspunkt så må vi enten ha en egenandel eller så kan det være mulig at turlaget kan dekke det. Der har vi en liten utfordring, for jeg tror ikke vi har penger til våren. Så det må vi finne ut. Kanskje det er organisasjoner som kan sponse. I worst case så betyr det at de må betale togbilletten selv. Det andre det har vi ressurser til. Så akkurat, det er det som er det fine med friluftslivet, det trenger ikke å koste penger! Du kan gå opp Fløien, fortsette opp på Rundemanen. Du kan ta med deg et telt eller en hytte bak der. Du kan gå helt til Oslo gratis.

Flere informanter opplevde at det er fordel hvis aktivitetstilbudene er gratis for deltakerne når man ønsker at flere flerkulturelle skal delta. Arrangementer som aktivitetsdager for barn i samarbeid med skole kan være lite ressurskrevende for organisasjonen, gratis for deltakerne og fungere som konkrete tiltak for å inkludere flerkulturelle. En informant fortalte i tillegg at slike arrangementer kunne fungere som noe som gjorde inkludering til noe mer konkret i aktivitetslederens arbeid.

Men hva er inkludering? For mange så er; åh, vi har ikke nok trenere til lagene våre. Vi har ikke nok penger, ikke har vi bane, og så må vi krangle med kommunen om lyset skal være på eller om lyset skal være av. Alle de frustrasjonene, da kan liksom en fargerik fotballturnering, det kan være én liten konkret ting. Krever lite ressurser, gir

good will i nærmiljøet, perfekt til å bruke ut mot media, synliggjøre klubbens verdigrunnlag. Noe konkret, sant.

4.1.3. Aktivitetsledere og deltakere til å identifisere seg med: «Forbilder for andre som har samme bakgrunn»

Flere informanter opplevde at aktivitetsledere som selv har innvandrerbakgrunn fungerer som en port for å inkludere flerkulturelle barn og ungdommer i aktiviteten.

Vi fikk inn aktivitetsledere som hadde innvandrerbakgrunn, som kom inn som klubb- arbeidere og som spesielt hadde fokus på å få disse flerkulturelle barna og ungdommene med. Og vi så at det var en ganske effektiv måte å gjøre det på. Og en god måte å gjøre det på.

En kvinnelig informant fortalte at hun merket at de flerkulturelle barna var ekstra opptatt av den aktivitetslederen som hadde flerkulturell bakgrunn.

Du merker jo at de, det er veldig lett for de barna med minoritetsbakgrunn å relatere, eller de henger seg på han liksom. Han får veldig mye oppmerksomhet. Og de synes at det er veldig kjekt. Hvis han er borte så er det liksom; å, hvor er David, hvor er David? Hele tiden. Det er positivt.*

*Navnet er endret av forfatteren.

Flere informanter hadde et ønske om å få med flere aktivitetsledere med flerkulturell bakgrunn. Men de opplevde at det ikke var så lett å få med flerkulturelle som aktivitetsledere, særlig kvinner. Men det kunne være lettere å få med flere når man har fått med den første.

Vi begynte å jobbe med dette for en tre-fire år siden. Da hadde vi ingen trenere med flerkulturell bakgrunn. Nå har vi syv. Ingen kvinner, dessverre. Enda. Men det er noe med, det er ikke så enkelt, men jeg tror at det er noe med å få på plass den første. Så er det kanskje enklere å få den andre.

I tillegg opplevde flere informanter at det så ut som det var lettere å få med barn og unge med flerkulturell bakgrunn hvis det allerede var en andel deltakere med lignende bakgrunn, til å identifisere seg med. En informant uttrykte det slik:

Så ser du ingen som du i utgangspunktet identifiserer deg med, så kan det være lett for at, nei, dette, dette er ikke noe for oss. Du får drive med noe annet, sant. Så rett og

slett å tro at når vi får flere gutter og jenter med flerkulturell bakgrunn til å begynne i håndball, og bli værende der en stund, føle mestring, glede, på lik linje som alle mulige andre, så blir det lettere å få flere andre til å begynne. Så det er noe med at veien, man må begynne på et eller annet tidspunkt.

En informant som var aktivitetsleder i en aktivitet med stor andel flerkulturelle barn opplevde at det virket som barna ikke gjorde forskjell på etnisitet og at det ikke var plaging eller mobbing knyttet til bakgrunn. Informanten reflekterte rundt at det kunne ha sammenheng med den store andelen flerkulturelle som var med.

Og så tror jeg at det kanskje har noe med at det er så mange med minoritetsbakgrunn, så det er helt vanlig. Det er ikke bare tre stykker, sant, det er kanskje mye verre det, tenker jeg. Det tenker i hvert fall jeg at er viktig også. At de norske barna er på en måte vant til det, det er sånn det er, det er helt vanlig for dem.

Flere av informantene fortalte om at de hadde sett at det fungerte godt når flerkulturelle med deltakererfaring eller flerkulturelle aktivitetsledere var kontaktledd mellom aktiviteten og potensielle deltakere. En informant opplevde suksess i å få med flerkulturelle jenter ved hjelp av noen jenter som selv hadde flerkulturell bakgrunn, som hadde deltatt i en aktivitet og deretter blitt aktivitetsledere.

Jeg har bygget opp et team på tre jenter. Med muslimsk bakgrunn. Som ikke fikk lov å gå på bading eller svømming fordi det var med menn. Så det som jeg gjorde, jeg gikk til foreldrene og snakket med dem og sånn. Og så fikk de lov å være med på svømmeopplæring. Og så har de blitt veldig flinke til å svømme. Og til slutt... Jeg har sendt dem videre, til å være svømmeinstruktører. Så i dag er de svømmeinstruktører. Det er tre jenter. Og de er forbilde for andre jenter som har samme bakgrunn. (...) De kan snakke med jentene og de kan fortelle. Ja. De kan gå hjem til de jentene.

Disse jentene kunne vise at det fungerer for flerkulturelle jenter å være med i organisert fysisk aktivitet og at det var givende. En annen informant opplevde at det fungerte godt å la ungdom, også etnisk norske, presentere aktivitetstilbud for flerkulturell ungdom.

4.2. Faktorer ved aktiviteten

Informantene fortalte om at innholdet og fokuset som aktivitetsledere legger i aktiviteten har betydning for hvor attraktivt og lett det er for personer med innvandrerbakgrunn å delta. En

faktor var å ha mestringsfokus i aktiviteten. En annen faktor var aktivitetens evne til å være et universalt språk som kunne knytte deltakerne sammen sosialt på tvers av språk og kultur.

4.2.1. Mestringsfokus: «Å skape en god og positiv opplevelse»

Flere informanter fortalte om at de syntes at det er viktig at alle får mulighet til å være i fysisk aktivitet. De fortalte at for å få til dette må ikke organisasjonen kun fokuserer på egendyrking, sportslige mål, eller at medlemmene skal bli mest mulig gode i sin aktivitetsgren. Det må være et fokus på at flest mulig skal kunne få gleden av og muligheten til å være med.

En utfordring kunne være at mange datt ut når de ikke hadde så gode ferdigheter i aktiviteten og derfor i mindre grad ble inkludert i aktiviteten av aktivitetslederen.

Faktisk, det er mange som detter ut når de ikke får det til. Det sier noe... Hvis treneren er opptatt av å vinne og vinne og vinne. Det er oftest at de som kommer inn detter ut på grunn av de er ikke så konkurranseinnstilt. Og hvis de er konkurranseinnstilt, men de kommer ikke på A-lag, fordi de er nettopp kommet. (...) de begynner på benken. Men noen trenere er veldig flink, at alle skal spille liksom. (...) Men hvis de havner på benken hele tiden, da er det ikke [gøy].

Tre informanter fortalte om at innen idrett er det mangel på tilbud med riktig nivå for nybegynnere som er i alderen fra ca. 14 år og eldre. Dette kunne gjøre det vanskelig for ungdommer som var nyankomne flyktninger i Norge å komme inn i miljøet og å mestre i aktivitetstilbudene.

Men problemet i håndballen det er at hvis det kommer som nyankommen jente fra Afghanistan, 15 år gammel, og så skal du begynne å spille håndball med de som har spilt siden de var sju. Inn i en håndballhall der det er seks spillere på banen. Og enten kan du gripe eller så kan du ikke gripe ballen. Det at mulighetene for å lykkes med å få noen til å bli del av et sånt miljø er mye mindre. Så er det klart, så ser vi det også fra fotball. Og det er jo også utfordringer nå når vi jobber spesielt med jenter i mottak. Jenter på 14, 15, 16, 17 år som aldri har spilt fotball før.

Det kunne være en fordel hvis det var en aktivitetsgren der en større gruppe deltakere var i aktivitet på samme tid, da det kunne gjøre det lettere å være en del av mengden.

Det er akkurat de samme utfordringene i fotball hvis man skal gå inn å spille med jenter som har spilt siden de var sju. Men der er på en måte lettere.. Skal vi si det sånn

at det er letter å gjemme seg bort på en fotballbane enn å gjemme seg bort på en håndballbane. Altså gjemme seg bort i den forstand at du kan være en del av mengden. Og så skli inn.

Det ble trukket frem at det at en måte å gi flere muligheten til og ønske om å delta var aktivitetsledere hadde fokus på og var reflekterte i forhold til å ivareta alle, også de deltakerne som ikke var mest konkurranseinnstilt eller dyktigst innen aktivitetsgrenen.

Du må ha reflekterte folk som jobber med unger. De som jobber med unger fordi de er veldig handlingsretta og sånn som det der, de får nok til resultater på kort sikt. Men de resultatene du får til på lang sikt er gjerne ikke så veldig bra. De glemmer gjerne å ta med seg en del som er viktig å ta med seg og som da detter ut.

En informant fortalte at den sosiale situasjonen i aktiviteten kunne være avgjørende for deltakelsen, og at dette kunne være knyttet til aktivitetslederens fokus.

De ungene som detter ut, detter ikke ut fordi de ikke er interessert i fotball. Men de er ikke interessert i den sosiale sammenhengen de er i når de spiller fotball. Og da kan det i veldig stor grad ha med treneren sin innstilling å gjøre, hva de holder på med. Og hvor god treneren er til å lese ungene og den sosiale sammenhengen.

Å sette fokus i aktiviteten på mestring ut fra individuelt nivå var noe flere informanter snakket engasjert om. Mestringsopplevelser ble omtalt som noe som gjorde at barna ble glade i å være i fysisk aktivitet og ønsket å fortsette i organisasjonen.

Alle skal kunne få prøve det de ønsker og føle mestring og føle seg inkludert. Det handler om å skape en god og positiv opplevelse, slik at de ønsker å fortsette med fysisk aktivitet.

En informant fortalte at det kunne tilrettelegges for mestringsopplevelser gjennom å lage aktiviteter med modifikasjoner ut fra hvilket nivå barna var på eller sørge for at aktiviteten ikke var konkurransepreget. En annen informant trakk frem det å heie på barna når de gjør noe bra ut fra sitt eget nivå var en måte å tilrettelegge for mestringsopplevelser. En tredje informant opplevde at i møte med nybegynnere var det lurt å velge en aktivitet med et behagelig nivå slik at de fikk en god start.

4.2.2. Fysisk aktivitets sosiale rolle: «Et universalt språk»

Flere av informantene opplevde at organisert fysisk aktivitet kunne være en god arena for språklig og sosial integrering ved at samarbeidet mellom barna i aktiviteten fungerte godt på tvers av ulike kulturer og uavhengig av språk.

Så er det det, barn som ikke kan språket ordentlig har vært her og idrett er jo.. Altså, et språk som alle forstår. Alle vet hvordan du spiller fotball, om du er god eller ikke, så vet du hvordan du gjør det. Og da blir du gjerne integrert gjennom idrett. Et universalt språk.

En informant trakk frem at det var fordelaktig med aktiviteter der deltakerne kan være en del av en mengde og skli inn, slik at hvem som er gode eller dårlige ikke kommer så tydelig frem. En annen informant trakk frem at det er gunstig å gjøre aktiviteter som er mindre avhengige av språk.

Dette med leker, der prøver vi å få noe som er uavhengig av språk også, som skaper mye kommunikasjon. I begynnelsen så vil det alltid være litt sånn sjenanse, skal vi si vegger mellom folk, det er de vi skal bryte ned så fort som mulig

4.3. Faktorer i møte med deltakeren

Informantene trakk frem at faktorer ved aktivitetslederens møte med potensielle deltakere med innvandrerbakgrunn og hvordan disse følges opp i organisasjonen har betydning for deltakelsen.

4.3.1. Hjelp til å komme i gang: «Med en gang du prøver, da vet du; ja, kanskje det går»

To informanter fortalte om at ungdommer med innvandrerbakgrunn kan ha et ønske om å delta i organisert fysisk aktivitet, men hinderet er at de ikke vet hvordan de skal komme i gang eller at de ikke selv tar initiativ selv til å starte med det.

Det er noen som har interesse, men det å komme i gang, at du bare hjelper de å komme i gang, og så virker det med en gang.

Flere informanter snakket om å ta kontakt med barn og ungdom der de er, som på skolen. En informant tok kontakt med ungdom på kjøpesenter eller på gata. Han opplevde at noen ungdommer må man jobbe ganske mye med for at de skal få interesse for å drive med fysisk aktivitet. Det hjelper hvis de fysisk blir tatt med og får prøve forskjellige aktiviteter de kan være interessert i.

Du har det grunnlaget hvor du spør de om de er interessert i løping og ballspill og sånne ting. Da fanger du litt hva kan være interessen, hva kan de være interessert i. Og da tar du de med fysisk og prøver de forskjellige tingene. (...) det hjelper veldig å prøve. For med en gang du prøver da vet du; ja, kanskje det går.

En informant fortalte at større aktivitetsarrangementer i samarbeid med skole kan gjøre at flere får anledning til å prøve aktiviteter og deretter ønsker å starte i organisert aktivitet.

En informant fortalte at det fungerte godt å ha en feltarbeider som jevnlig var innom skolen og som blir et direkte bindeledd mellom jenter og gutter som ønsker å drive med aktivitet og organisasjoner i nærmiljøet. Feltarbeideren finner frem til aktivitetstilbud som passer for den enkelte, følger til aktiviteten første gangen og introduserer vedkommende der. Feltarbeideren lærer jenta eller gutten hvordan man kommer seg hjemmefra og til og fra aktiviteten. Det ble påpekt at det er fordel hvis feltarbeideren selv har flerkulturell bakgrunn.

4.3.2. Tett oppfølging av deltakere: «Å holde trykket oppe»

Flere informanter fortalte om betydningen av å følge personer med innvandrerbakgrunn tett opp, eller «holde trykket oppe», særlig når de er nye i organisasjonen, når de ikke dukker opp på aktiviteten en dag eller hvis de ikke møter opp når det er ny sesong. En informant påpekte at dette gjaldt også for barn og ungdom med etnisk norsk bakgrunn. Det kan være en utfordring at man ikke har kapasitet til å følge opp alle og ikke finner ut hva som kan gjøres for at de skal fortsette.

En måte å følge opp på var å ringe og spørre om hva som er grunnen til at vedkommende ikke er tilstede og finne ut om det eventuelt er noe som kan gjøres.

Og så er det det å holde litt sånn, trykke på de rette... Hvis de er borte en dag, ok, hvorfor var de borte? Gjerne ringe og spørre: er alt bra? Er noe i veien? Sånn at det krever litt mer oppfølging.

En utfordring som flere informanter fortalte om at kunne gjøre det vanskelig å delta var knyttet til transport til aktiviteten, siden mange familier med innvandrerbakgrunn ikke har bil eller mulighet til å kjøre barna.

Ofte har vi, vi som kommer fra, vi innvandrere.. Vi har ikke oftest bil for å komme oss fra A til B. For de her ungdommene blir kjørt fra A til B, sant. Foreldrene jobber som taxisjåfør av og til. Men av og til kan det være at han kan ikke komme tids nok til

trening på grunn av busstiming. Det kan være én ting. Og så kan det være andre ting, det kan være at han kan ikke komme til der de skal ha bortekamp, for eksempel.

Slike utfordringer kunne løses ved at aktivitetsledere fulgte opp og organisere transporten. Men det var ikke alltid at ungdommer tok dette opp på egenhånd.

Men det pleier å løse seg veldig fort og lett når du snakker med treneren. Fordi trenere er veldig flinke og samarbeidsvillige med ting. Der de kan koble inn enda flere som bor der han ene bor. At folk kan sitte på. Det pleier å løse seg veldig fort, ja.

En informant fortalte at hans erfaring med flere voksne asylsøkere var at det trengs at noen holder trykket og motivasjonen oppe ved å følge dem opp og ta seg av dem i starten frem til de er godt integrert og føler seg trygge. En måte å gjøre dette var å ha med aktivitetsledere kalt «inkluderingstrenere» som gav ekstra oppfølging i startfasen.

(...) noe som kalles inkluderingstrenere, som går inn og er med i laget, i trenerteamet, og har spesielt ansvar for å følge opp disse. I en periode inntil vi ser at de har integrert seg veldig godt, altså at de er integrert i gruppa, at de føler seg trygge. Da trekker man seg ut igjen og så går man inn og jobber med noen andre

Flere informanter dro frem at et større antall aktivitetsledere var en fordel for å kunne følge med og følge opp. En informant satte fokus på at med mange aktivitetsledere er det lettere å følge med slik at man kan oppdage utfordringer fra bunnen, som for eksempel mobbing eller utestenging knyttet til etnisk bakgrunn. En annen informant fortalte om at når det er en ny aktivitet med nytt utstyr kan det være viktig at det er mange aktivitetsledere som kan gi praktisk hjelp for å få en god start.

Det ble påpekt at tett oppfølging kan være viktig i forhold til deltakere som har lite norskkunnskap. Da var det viktig at aktivitetslederen kunne se når noe måtte forklares flere ganger eller om det var behov for å bruke mer kroppsspråk for å forklare.

Flere informanter snakket om at det er viktig å se den enkelte deltakeren, som trenger mer eller mindre oppmerksomhet. En informant som selv hadde innvandrerbakgrunn fortalte at det er viktig å se på barn og unge med innvandrerbakgrunn som vanlige barn og ungdom, gjennom for eksempel å ikke stille for mange spørsmål om barnets bakgrunn, som man ikke ville ha spurt andre barn om.

Det er viktig å tenke på det med, for eksempel, en kommer fra et annet land og så kommer den første gang på trening, og så kommer det masse, masse spørsmål. Hvor de kommer fra, hva de spiser, hva det er og det. Det er ikke nødvendig å vite. De spørsmålene kan komme underveis. Du kan ikke bli kjent med en på to timer. Altså, ja, da tenker du kortsiktig. Men hvis du tenker langsiktig så trenger du ikke å ta opp de spørsmålene i det hele tatt. Det blir å se på han som en vanlig ungdom.

4.3.3. Personlige egenskaper hos deltakeren: «Han er en drømmeressurs!»

Flere informanter fortalte om suksesshistorier der personer med innvandrerbakgrunn som hadde blitt med i aktivitetstilbudet og blitt værende over tid. Flere av disse deltakerne hadde også blitt ressurser for organisasjonen. En faktor som flere av disse historiene hadde tilfelles var informantene tillot disse deltakernes personlige gode egenskaper stor vekt som begrunnelse for hvorfor det hadde vært suksess.

.. vi har noen veldig gode historier. Men det skriver seg jo veldig mye.. Det har jo veldig mye med hvem. Det er jo veldig mange ulike personligheter. Vi har en kjemperessurs som heter Alex. Som er i stand til selv å ta tak i livet sitt og har gjort det.(...) Og han er jo et unikum som person, som menneske. Sånn at du, altså, han er jo en drømmeressurs for et idrettslag!*

*Navnet er endret av forfatteren.

4.4. Faktorer i møte med familien

Alle informantene fortalte om faktorer ved familien og aktivitetsleders møte med familien som spilte inn på flerkulturelle barn og unges deltakelse. Informantene fortalte om at når foreldre med innvandrerbakgrunn ikke ønsker at barna skulle være med i organisert fysisk aktivitet kan noe av bakgrunnen for avgjørelsen være at de ikke ser verdien av eller hva det innebærer å delta, at de redder for at det ikke er trygt for barna eller at de ikke har betalingsevne eller ønske om å prioritere dette økonomisk. De kommer til et nytt land og kan være usikre på hva deltagelse i organisert fysisk aktivitet innebærer, slik at de trenger grunnleggende informasjon om dette.

De er usikre på, altså de er kommet til et nytt land og er usikre på hva er en idrettsklubb for noe, sant. Alle kommer jo inn i skolen, men det er ikke alle som kommer inn i en idrettsklubb. Å, på en måte, ufarliggjøre det og vise at her er den

norske kulturen og der er så og så mange barn medlem av idrettslag. Og det er en god arena for å være både fysisk aktiv og få sosial tilhørighet.

Det kan være en utfordring at arbeidet for å skape motivasjon og trygghet hos familien kan være tidkrevende for aktivitetsledere og ressurskrevende for organisasjonen.

Hvis klubben hadde tid og ressurser og krefter og ville bruke penger på å invitere hver enkelt mor og far til et foreldremøte. Til et én til én foreldremøte på deres språk med tolk, så ville det kunne være en fasit å komme med. Men det er ingen som har de ressursene, og man kan ikke bruke så mye ressurser på det heller, ikke sant.

4.4.1. Å formidle verdien og følgene av å delta: «Det er forebyggende, det å gå på aktiviteter»

Det kan være et hinder for deltakelsen at foreldrene ikke ser verdien av å være med i organisert fysisk aktivitet, slik at de ikke har noen motivasjon for at barna skal delta. Flere informanter fortalte at det er viktig å vise villighet til å sette seg inn i hvorfor foreldrene ikke synes barna skal være med, fordi det kan være et steg på veien til at de får lov likevel. Foreldrene kan se aktiviteten som en trussel mot skolearbeidet eller forpliktelser hjemme. Særlig jenter kan ha mye forpliktelser hjemme. Da kan det å fortelle om de positive virkningene på nettverk, venner, sosial tilhørighet, fysisk og psykisk helse og språk motivere foreldrene til å la barna få være med. En informant satte i tillegg fokus på å tydeliggjøre for foreldrene hvordan matvaner og aktivitetsnivå har lett for å endre seg i en usunn retning i forhold til hvordan de levde i hjemlandet, og at det derfor er viktig å sette av tid til fysisk aktivitet.

Jeg pleier å snakke med familien om de kan få to timer i uken, det er nesten ingenting. Om hun kan gå på noen aktiviteter, fysisk aktiviteter. Jeg pleier å peke på den... At det er forebyggende, det å gå på aktiviteter. Jeg peker på det som kan skje med helsen. Peker på, ja, for det er ofte vi som kommer fra andre land, vi er veldig vant til å være i aktivitet hele tiden. Ubevisst. Fordi vi går og henter ved, vi går og henter vann, vi går til skolen. Altså, det er ganske naturlig at vi er i aktivitet... Og så da, vi snakker ikke om at; kan vi på tur? Du risikerer å få juling, for det eksisterer ikke. Dere kan si; du bør gå på tur. Hva er det du snakker om? Nordmenn går på tur i skogen. Men der nede, vi går på tur hele tiden. (...) jeg peker på at når vi kommer hit, så flytter vi oss fra A til B, kanskje 100 meter. Til bussen, til skolen, og så tilbake. Og vi sitter ganske masse i ro. Vi spiser ganske mye som vi ikke er vant til å spise, mye kjøtt. Der nede spiste man kjøtt kanskje en gang hver tredje

måned, sant. Spiste mye grønnsaker og slikt. Så jeg peker på hjerte- og karsykdom som kan forekomme. At det er veldig viktig at de beveger seg, er i aktivitet. De pleier å kjøpe den idéen da. For ingen i verden har lyst til å se sin unge lide.

I tillegg hadde informanten positive erfaringer med å formidle hvordan organisert fysisk aktivitet kan gi barn og unge nettverk og venner og at disse nettverkene var nettverk med sunne holdninger i forhold til for eksempel å holde seg unna rusmidler.

Og så spiller jeg på det å bygge opp et nettverk utenfor skolen, et positivt nettverk da. For hvis de nekter de, nekter de nekter de, så, når de blir 16-17, da har du ikke så mye kontroll egentlig. Da er det lett at de, ja, finner helt andre nettverk enn det de skulle funnet.

Flere informanter fortalte om en tendens til at foreldre med innvandrerbakgrunn, som har barn som deltar, ikke involverer seg i så stor grad som organisasjonen har behov for, i forhold til for eksempel dugnadsarbeid og transport til aktivitet.

Kanskje det som er det heteste temaet, som skaper størst frustrasjon hos klubber og idrettslag og idrettstrenere, det er manglende foreldreinvolvering. Det er farlig å skjære over, og være veldig sånn generaliserende. Men det er klart at det som veldig mange klubber opplever det er at... de kjører ikke på bortekamper, håndballaget skal spille bortekamp, fotballaget skal spille bortekamp. De kjører ikke. Ofte så er det fordi de faktisk ikke har bil. Men ellers så kan det godt være at de har bil, men pappa har tre jobber. Det er masse ulike årsaker til det. Når det skal være dugnad i kiosken så kommer de ikke. Og foreldremøter der man skal gi viktig informasjon, der kommer de heller ikke. Når loddbooka skal telles, så kommer den usolgt tilbake igjen. Altså, det er en del slike ting.

Dette ble knyttet til at disse foreldrene kanskje har lite kunnskap om forventningene som stilles til foreldre som har barn som deltar, og at det derfor er viktig å formidle denne siden av deltakelsen.

Ikke utestenge vedkommende fordi foreldrene ikke melder seg til å steke vafler på en søndag. Men spør gjerne foreldrene om de kan gjøre det. Og forklar de hvorfor, at i Norge så baseres idretten på frivillighet, og da, som foreldre, så må man stille opp på diverse dugnader. Men det å dele den informasjonen, i stedet for at de må begynne på den prosessen igjen. For det er viktig å gi dem en trygg velkomst.

Det ble påpekt at det spiller en rolle at informasjon formidles på et språk som foreldrene forstår. Dette må gjerne skje gjennom bruk av tolk eller informasjonsbrosjyre på deres eget språk, når foreldrene ikke har så gode norskkunnskaper.

4.4.2. Å skape trygghet hos familien: «Å gjøre det tryggest mulig for dem, slik at de ønsker å komme tilbake»

Flere informanter snakket om at foreldre kan være usikre på om det er trygt og positivt for barna å delta i aktiviteten. En informant trakk frem at det kan være tette familieband der barna ikke er vant til å være mye ute av hjemmet og foreldrene kan være redde for hva som kan hende barna når de er utenfor foreldrenes oppsyn.

En sak som to informanter trakk frem var det at flerkulturelle foreldre kan ha erfaringer eller antagelser som gjør at de er redde for at det skal skje seksuelle overgrep når jenter og gutter/menn driver med fysisk aktivitet sammen. Dette kan være et hinder for flerkulturelle jenters deltakelse og noe som er vanskelig å snakke med foreldrene om.

For mange så er deres erfaringer med menn som driver aktivitet med unge jenter, de har helt andre agendaer enn det som jeg har når jeg er på treningsfeltet, sant. Og det ligger der, hos veldig mange. Altså, det er.. Det er en mistenksomhet, det er en antagelse, det er kanskje verre enn at de er mistenksomme, det er en antagelse at det må være en grunn til at du holder på med dette. Og det er, det der er vanskelig. Det er vanskelig å snakke om. Det er.. Ja, det gjør ofte, tror jeg, at i en travel hverdag der man har mange man skal bruke tid på så blir det en.. Unnskyldning, vet ikke om jeg skal bruke det uttrykket, men, kanskje mer en forklaring på hvorfor det der bare skli vekk. Man skulle jo kanskje gjort noe med det, men kanskje har du ikke tid. Men det er ikke sikkert at det hadde tatt så sabla mye tid. Men kanskje du ikke helt vet hvordan du skal gripe det fatt, og da havner det nede på prioriteringslisten

Å formidle at dette ikke er noe som pleier å forekomme og som norske foreldre ikke er redde for kan være en måte å legge det frem for de flerkulturelle foreldrene. En informant fortalte det slik:

Hytteturer er noe som alle norske barn opplever fra de er veldig små. Ingen foreldre er noen gang redd for å sende småbarn, speidere og alt mulig på hyttetur. Og ingen er redd for seksuelle overgrep eller fornærmelser og sånn på hyttetur. Og det er den norske kulturen. (...) De som er positive til dette, men er redd, så prøver vi å fortelle

foreldrene; Det kan virke skremmende at min datter skal dele soverom med ti andre ungdommer, begge kjønn. Man tenker voldtekt og alt mulig der. Mens vi tenker da, som norske foreldre, at det at de er en stor gruppe vil være den beste beskyttelsen. Det ville være veldig mye verre hvis én jente lå alene med én gutt. Men når vi er en stor gruppe. (ler) Om alle guttene har lyst til å ha sex med alle jentene, så er det ingen som våger det. Det skjer aldri, så det er ikke noe problem. Men jeg skjønner at fremmedkulturelle vil frykte det. Så vi har en liten motiveringsutfordring der.

Kommunikasjon og tillit ble trukket frem som viktige elementer i arbeidet for å skape trygghet hos familien. Gjennom å snakke med foreldrene når de henter barna fra aktiviteten kan man skape en god dialog og trygghet. En informant fortalte at gjennom å kommunisere mye med foreldrene med innvandrerbakgrunn når de hentet barna fra aktiviteten utviklet det seg et tillitsforhold.

Jeg snakker mer med de foreldrene enn med andre foreldre, for å si det sånn. Ofte litt sånn; ja, det gikk bra i dag. Eller de har gjort det og det og... På en måte gjøre det tryggest mulig for dem slik at de ønsker å komme tilbake.

4.4.3. Familien og deltakerens økonomiske situasjon: «Det er jo ikke alltid de har råd til å betale»

Flere informanter opplevde at mange innvandrerfamilier, særlig flyktninger, har vanskelig for å betale medlemsavgift eller kjøpe utstyr til aktiviteten. Informantene fortalte om at familien kan ha dårlig økonomi med mange barn, eller de prioriterer det ikke fordi de ikke ser dette som like viktig som andre saker de bruker penger på.

Av og til klarer de ikke å betale kontingenten. Det er en ting også. Fordi familien prioriterer helt andre ting. Og jeg forstår de veldig godt, de familiene da. Fordi... Ofte, de familiene, de har sånn extended familie. Du har med dine barn, og kanskje andre, men du har kanskje 20 stykker som du må ta vare på i hjemlandet. Så på den måten er det veldig krevende. De prioriterer det i stedet for å betale 600-700 kroner til kontingenten. (...) For det er av og til snakk om liv eller død. Folk dør. De har kanskje ikke mat. Så de prioriterer det. Ja, du skal ikke dø hvis du ikke går på fotball (ler litt). Men de kan dø hvis de ikke får mat. Så det på en måte veldig forståelig og.

Det kan være lettere for at barna deltar hvis familien får dekt avgifter gjennom økonomiske støtteordninger.

Økonomi er jo en ting. Hvis det koster noe, så er det jo ikke alltid de har råd til å betale. Eller at de ikke vil prioritere å betale det. Men da er det jo ordninger, det å vite om at de for eksempel kan søke idrettsrådet. Har jo hjulpet mange innvandrerrfamilier her. Å kunne være fleksible i forhold til at kanskje vi kan halvere den for dere.

En informant fortalte at det kan være vanskelig for aktivitetsledere å manøvrere mellom ulike støtteordninger og vite hvor og hva de har mulighet til å søke støtte til.

Tre informanter fortalte om erfaringer fra aktivitetstilbud der det ikke kostet noe for barna å delta og der mange barn og unge med innvandrerbakgrunn deltok. Den ene informanten fortalte dette:

Og så merker jeg jo også at det er veldig viktig at det er gratis. Spesielt for de med minoritetsbakgrunn. De kommer der første gang og liksom; er det gratis, er det gratis, er det gratis? Og så sier jeg at det er det, og da blir de kjempe glade og liksom; yes, jeg kan være med!

En informant trakk frem at han opplevde at når ungdom ikke hadde penger til å betale for deltakelse fungerte det godt hvis ungdom i stedet jobbet dugnad og annet arbeid for organisasjonen, der ungdommen fikk litt penger og organisasjonen fikk litt penger. Det var positivt at ungdommene fikk arbeidserfaring også.

For noen av de ungdommene har ikke penger til å betale kontingenten. Har ikke penger til sko og sånn. Men du samarbeider med klubben, spør om de har dugnad og arbeid og sånn. Ungdommer kan få litt penger og klubben kan få litt penger. Det pleier å fungere. Fordi, da har du faktisk, jeg pleier å si at du kaster en stein og så treffer du to fugler. Så det er nesten det samme, at du tar ungdommer inn i klubben, der har de det kjekt og samtidig tar de del i arbeidslivet utenfor.

Det er ikke sikkert at familien forstår hva kontingent eller andre avgifter er og at det er derfor de ikke betaler. En informant fortalte at det kunne hjelpe å gi familien et skriv om kontingenten på sitt eget språk.

4.4.4. Troverdige personer: «Du må ha noen som går god for det»

Flere informanter beskrev at det var virkningsfullt å ha en troverdig person som kunne fortelle foreldre med innvandrerbakgrunn om det grunnleggende ved organisert fysisk aktivitet, de

positive sidene ved deltakelse eller at det er trygt å være med. Det kunne for eksempel være en helsesøster, lærer, person med lignende kulturell bakgrunn eller noen andre de stoler på.

For å få de med må du ha en pålitelig person som kan si at det er viktig, eller si at dette er trygt, alt etter hva de har behov for at skal bli sagt. Sann som i vårt tilfelle helsesøster. Eller en lærer. Noen de på en måte kjenner til, da. (...) Noen med høy troverdighet. For de kan gjerne fortelle.

To informanter beskrev at en måte å rekruttere barn og unge var å levere ut skriftlig informasjon om aktivitetstilbudet i klassene på skolen. Deretter kunne barna vise skrevet til foreldrene hjemme. Den ene informanten brukte i hovedsak utlevering av slike skriv og muntlig informasjon til barna på skolen som rekrutteringsstrategi. I tillegg hadde organisasjonen snakket med lærere om at hvis enkelte elever ikke var med på aktivitet ved siden av skolen, var det nyttig hvis lærere kunne jobbe for å få disse barna med. Denne informanten opplevde at mange barn med innvandrerbakgrunn deltok i aktiviteten, men blant disse var det kun gutter. Den andre informanten fortalte om at både gutter og jenter med innvandrerbakgrunn deltok i aktivitetstilbudet. Der gikk rekrutteringsstrategien i stor grad utover skriftlig og muntlig informasjon til barna. Organisasjonen hadde et samarbeid med skolen og helsesøster. Særlig helsesøster var en viktig person som anbefalte foreldrene at barna burde få være med på organisert fysisk aktivitet hvis de så ut til å ha behov for å være med på aktivitet utenfor hjemmet.

Det å samarbeide med helsesøster og skole. Det har i hvert fall vi opplevd at er veldig virkningsfullt. For jeg vet jo litt, jeg fikk jo i oppgave å inkludere innvandrerbarn. For hvis jeg bare fikk den oppgaven og skulle gjøre det helt alene, så vet ikke jeg ikke om jeg hadde fått det så bra til. For du kan liksom ikke levere ut en lapp og forvente at folk skal melde seg på. Du må ha noen som går god for det.

Også når det gjelder barn og unge med innvandrerbakgrunn som deltar i aktiviteten og som deretter slutter, kan troverdige personer som snakker med foreldrene være en måte å få barna inn i organisasjonen igjen. Flere informanter fortalte om at det kan være spesielt vanskelig å få med flerkulturelle jenter og at disse jentene har en tendens til å slutte i aktiviteten når de blir tenåringer. En informant som selv hadde innvandrerbakgrunn og positive opplevelser fra deltakelse i organisert fysisk aktivitet, opplevde suksess i å bruke seg selv som eksempel og i å fortelle foreldre om positive sider ved at deres barn deltar. En annen informant som hadde etnisk norsk bakgrunn uttalte seg slik om saken:

Jeg har et nettverk med folk med flerkulturell bakgrunn som vi gjerne kan bruke. Det er ikke tvil om det at skal vi på hjemmebesøk til en praktiserende muslimsk familie, der vi skal overtale far eller mor til å la jenta få lov til å fortsette å spille fotball, så har en med samme bakgrunn mye større troverdighet enn det jeg har.

Samarbeid mellom organisasjoner og andre aktører som skole, var en måte å finne frem til slike troverdige personer som kunne gi tilgang til foreldrene.

5. Diskusjon

5.1. Innledning med sammendrag av funn

Denne masteroppgaven utforsker problemstillingen «hvilke faktorer fremmer deltakelse i organisert fysisk aktivitet blant barn og unge med innvandrerbakgrunn ut fra aktivitetslederens erfaring?» I disse opplevelsene var jeg spesielt interessert i å se på erfaringer av hva som gir suksess i dette arbeidet. Faktorer som hindrer deltakelsen ble en naturlig del av datamaterialet.

Hovedfunnene i denne studien ble delt inn i fire kategorier, da faktorene som fremmer deltakelse blant barn og unge med innvandrerbakgrunn kunne relateres til både faktorer ved aktivitetsledere, faktorer ved selve aktivitetstilbudet, faktorer ved møtet med deltakere og faktorer ved møtet med foreldre med innvandrerbakgrunn. Mange av faktorene under de ulike kategoriene har tette forbindelser og er ikke nødvendigvis atskilte fenomener selv om de er plassert under forskjellige kategorier. Et noe uventet funn som kom tydelig frem var betydningen av aktivitetslederens perspektiv på personer med innvandrerbakgrunn som ressurser og inkluderingsarbeid som ressursgivende. Et annet sentralt funn var betydningen av å ha aktivitetsledere med innvandrerbakgrunn som kan fungere som rollemodeller eller forbilder for barn og unge. Et tredje funn at fokuset på mestringsopplevelser i aktivitet hadde en viktig rolle. Enda et funn var evnen organisert fysisk aktivitet kan ha til å være et universalt språk mellom barn fra forskjellige kulturer og med ulike språk. Når det gjelder møtet med deltakere og potensielle deltakere var hjelp til å komme i gang og tett oppfølging viktige elementer.

Familiens betydning fikk mye fokus i dataene i denne studien. Det var mange faktorer som kunne knyttes til familien. Særlig funnet om betydningen av troverdige personer, enten det var helsesøster eller personer med lignende kulturell bakgrunn, som kunne gå god for aktivitetstilbudene var en sentral faktor. Det kom frem at aktivitetslederne erfarte at foreldrene med innvandrerbakgrunn kunne være utrygge på om det var trygt for barna å være med i aktiviteten. Et annet funn var betydningen av å formidle grunnleggende informasjon om verdien av og følgene av deltakelse. Til sist var personer med innvandrerbakgrunn sin ofte utfordrende økonomiske situasjon noe som påvirket barnas deltakelse.

Resultatene forteller en del om insentiver som kan fremme deltakelsen. Det fortelles om insentiver for å drive med inkluderingsarbeid, insentiver for at barn og unge med

innvandrerbakgrunn skal ønske å delta og insentiver for at foreldrene skal ønske at barna deltar.

Jeg starter diskusjonskapittelet med en diskusjon av resultatene, med størst fokus på de funnene som er mindre omtalt i tidligere forskning. Gjennom diskusjonen relaterer jeg disse funnene til Bronfenbrenners økologiske rammeverk for utvikling, akkulturasjonsteori, helsefremmende arbeid, sosial læringsteori og tidligere forskning. Jeg diskuterer deretter overordnede tema innen forskningsfeltet. Etter dette diskuterer jeg noen refleksjoner rundt forskningsprosessen og til slutt trekker jeg frem noen anbefalinger til praksisfeltet og videre forskning.

5.2. Resultatdiskusjon

5.2.1. Faktorer ved aktivitetsledere

5.2.1.1. Ressursperspektivet

Aktivitetslederens syn på flerkulturelle og inkluderingsarbeid som ressursgivende ser ut fra funnene i denne studien ut til å være betydningsfullt som motivasjon for at aktivitetsledere legger vekt på å drive med inkluderingsarbeid. Det ble også påpekt at et slikt ressursperspektiv i møte med personer med innvandrerbakgrunn vil være en mer velfungerende strategi for en god akkulturasjonsprosess enn en innstilling der aktivitetsledere ser seg selv som den som skal gi hjelp.

Dette ressursperspektivet kan anses som en forutsetning for at frivillige organisasjoner gjør dette arbeidet, med tanke på at disse frivillige personene i stor grad velger hva de ønsker å sette fokus på i sitt arbeid. Dette aspektet av inkluderingsarbeid har fått lite oppmerksomhet i tidligere forskning. Den manglende oppmerksomheten kan ses i sammenheng med at tidligere forskning i stor grad har fokus på psykologiske og kulturelle aspekter hos individer eller grupper med innvandrerbakgrunn, og ikke ser dette i en mer helhetlig økologisk sammenheng. Bronfenbrenners økologiske rammeverk for utvikling viser at faktorer i samfunnet rundt individet påvirker utvikling og atferd. Kanskje er en del av macrosystemet i det norske samfunnet en kultur for å ha en «hjelpeninnstilling» til mennesker fra andre kulturer heller enn et ressursperspektiv? Innen Berry (1997) sin akkulturasjonsteori kommer det frem at holdninger i det nye samfunnet påvirker akkulturasjonsprosessen og mulighetene for å velge en velfungerende akkulturasjonsstrategi, som «integrering».

På en annen side kan denne «hjelpenstillingen» også være motivasjonen bak aktivitetslederens inkluderingsarbeid, slik flere informanter påpekte at de hadde et ønske om å bidra i andres liv og se positiv utvikling.

Organisjonens og aktivitetslederens tilgjengelige ressurser eller mangel på ressurser ble trukket frem som en faktor som påvirker mulighetene for å drive med inkluderingsarbeid. Tilgjengelige ressurser vil påvirke muligheter, når dette knyttes sammen med et syn på både personer med innvandrerbakgrunn og selve inkluderingsarbeidet som ressursgivende kan dette være en mulighet til å styrke fokuset på inkluderingsarbeid.

5.2.1.2. Rollemodeller og identifisering

Betydningen av å ha aktivitetsledere som barn og unge med innvandrerbakgrunn kan identifisere seg med legges lite vekt på i tidligere forskning. Denne identifiseringen ble ikke bare trukket frem som en faktor ved aktivitetsledere, men også ved deltakere. Generelt viser tidligere forskning at barn påvirkes av venners deltakelse (Walseth & Fasting, 2004, s. 113). Sosial læringsteori støtter opp om dette gjennom å vise at rollemodeller sin suksess kan være en faktor som gjør veien inn i en ny aktivitet lettere (Bandura, 1977). Akkurat slik beskriver informantene det i sine erfaringer, at det var lettere å få med for eksempel muslimske jenter hvis man allerede hadde noen jenter med lignende bakgrunn som kunne fungere som forbilder og vise at deltakelse kunne fungere godt. En annen parallell til dette som Andersson (2002, s. 102) påpekte var at personer med innvandrerbakgrunn som kommer opp på et høyt nivå innen idrett kan fungere som rollemodeller for de unge med innvandrerbakgrunn.

Andersson (2002, s. 96) sin studie av unge menn og kvinner som deltok i organisert fysisk aktivitet viste at opplevelsen av å være integrert også handlet om å prestere godt i sosiale arenaer, eller se personer man identifiserer seg med gjøre dette. Noe som kan gi verdighet og anerkjennelse i samfunnet. De unge kvinnene skilte seg fra mennene i å se det som viktig å fronte en ny måte å være ikke-vestlig innvandrerkvinn i det norske samfunnet. De ønsket å være rollemodeller som stod for denne alternative, fysisk aktive, måten å være kvinne. Men dette betydde ikke at de ønsket å legge fra seg sin kulturelle bakgrunn eller å bli «helt norske».

Tidligere forskning viser at organisert fysisk aktivitet kan være en arena der det skapes sosiale nettverk (Walseth & Fasting, 2004). Men ut fra den etniske sammensetningen i aktiviteten er det mulig at ulike former for sosiale nettverk skapes. Innen organisert fysisk aktivitet kan betydningen av å ha både aktivitetsledere og deltakere med forskjellig etnisk bakgrunn

knyttet til at de sosiale nettverkene som bygges både består av det som kan kalles sammenbindende sosial kapital og det som kan kalles overskridende sosial kapital. Sammenbindende sosial kapital er noe som utvikles i relasjoner mellom mennesker som opplever seg som å være like på viktige områder og kan skape en sterk «vi-følelse». Overskridende sosial kapital utvikles i relasjoner mellom mennesker som opplever seg som å være ulike på viktige områder og denne sosiale kapitalen er viktig for samarbeid i samfunnet generelt (Eimhjellen & Seggaard, 2010). Styrking av den sosiale kapitalen er også viktig for å bygge helsefremmende lokalsamfunn (Green & Tones, 2010). Den flerkulturelle sammensetningen av aktivitetsledere og deltakere i organisert fysisk aktivitet kan skape muligheter for å bygge begge disse typene sosial kapital. Tidligere forskning har vist at organisert fysisk aktivitet kan ha en rolle som virker styrkende i forhold til sammenbindende og overskridende sosial kapital (Coalter, 2007). Det kan tenkes at dette også gir større rom for å velge akkulturasjonsstrategien «integrering», da flere kulturer er representert i miljøet der barna oppholder seg. Dette støttes av informantenes erfaringer av at det å ha med aktivitetsledere og deltakere med innvandrerbakgrunn gjør det lettere både å rekruttere, beholde og gi deltakere med innvandrerbakgrunn en god opplevelse i organisasjonen.

5.2.2. Faktorer ved aktiviteten

5.2.2.1. Mestringsopplevelser

Mestringsfokus i aktiviteten ble trukket frem som en viktig faktor for deltakelse generelt blant barn og unge. I dag fokuseres det mer og mer på mestringsfokus fremfor resultatfokus innen aktivitetstilbud for barn i Norge, noe man kan se gjennom for eksempel *Idrettspolitisk dokument 2011-2015* sin hovedvisjon om «idrettsglede for alle», der det påpekes at gleden av å mestre er en sentral del av idretten og at alle som deltar er like betydningsfulle uavhengig av prestasjonsnivå (Norges Idrettsforbund, 2011). Dette kan være spesielt viktig i sammenheng med deltakelsen til barn og unge med innvandrerbakgrunn, med tanke på at det kan være flere hinder for deltakelse i denne gruppen og derfor desto større behov for motivasjon til å delta. Som flere informanter trakk frem gjorde gode opplevelser både at barna fikk lyst til å fortsette og disse gode opplevelsene påvirket også foreldrenes ønske om at barna skulle fortsette. Sosial læringsteori viser at å få mestringsopplevelser gjør motivasjonen for å utføre en handling større. Det er også av betydning for egen mestringsforventning at personer som man identifiserer seg med mestrer situasjonen (Bandura, 1977).

Et aspekt som ble påpekt som hinder for mestringsopplevelser var mangelen på tilbud som er egnet for ungdom som er nybegynnere innen en aktivitetsgren, da aktivitetstilbudene til ungdom mye opererer på et ferdighetsnivå som er basert på deltagelse og utvikling av ferdigheter fra barna er ganske små. Informantene trakk også frem at i noen aktiviteter der det var en større gruppe som deltok av gangen, var det lettere å være nybegynner og skli inn i mengden. Dette kan være betydningsfullt i forhold til at kanskje er noe aktivitet mer velegnet enn annen aktivitet i å skape en god og inkluderende opplevelse for barn og unge med innvandrerbakgrunn.

5.2.2.2. Taus kunnskap

Informantene erfarte at organisert fysisk aktivitet kan være en arena for et godt samarbeid mellom barn og unge på tvers av kulturer gjennom at aktiviteten fungerer som et «universalt språk» mellom barna. Å lære gjennom demonstrasjon og fysisk gjennomføring kan være en egenskap ved organisert fysisk aktivitet som gjør dette til en god arena for å inkludere barn og unge med innvandrerbakgrunn. Dette kan knyttes til teorien om den «tause kunnskapen», som er en teori som sier at kunnskap og kultur kan formidles og formes gjennom det kroppslige (Miller, 1996).

5.2.3. Faktorer i møte med deltakeren

«Hjelp til å komme i gang» var en faktor som ble trukket frem som noe som fremmer deltagelse. Akkulturasjonteori viser at i tilpasningen til å leve i et nytt samfunn er det en sosiokulturell dimensjon der personen utvikler evner til å håndtere ytre daglige situasjoner (Berry, 1997). I denne sammenhengen kan det være at barn og unge utvikler evner til å for eksempel manøvrere mellom ulike aktivitetstilbud, finner ut hva som skal til for å melde seg inn i en organisasjon eller hvordan offentlig transport kan brukes til å komme seg til aktivitetstilbudet. At barn og unge med innvandrerbakgrunn kan ha ekstra behov for praktisk hjelp til å finne ut av dette virker naturlig hvis man tar i betraktning at foreldrene til disse barna ikke nødvendigvis har utviklet en slik sosiokulturell tilpasning der de i samme grad som foreldre som er født og oppvokst i Norge har kunnskap til å håndtere og hjelpe barna med disse praktiske utfordringene. Studier fra flere land i forhold til kvinner med minoritetsbakgrunn peker i samme retning som dette funnet gjennom å vise at en stor andel kvinner med minoritetsbakgrunn har interesse for å drive med sport, men hinderet er at de ikke opplever å ha fått muligheten (Walseth & Fasting, 2004). En norsk rapport viste også at for voksne med innvandrerbakgrunn stod grunner for å ikke delta i organisert idrett som at ingen har spurt dem om å delta og at de ikke vet hvor de skal starte sterkere enn hos personer

med etnisk norsk bakgrunn (Eimhjellen & Seggaard, 2010). Med tanke på at flere barn og unge med innvandrerbakgrunn også er enslige flyktninger uten foreldre, kan det være av spesiell betydning å ha voksenpersoner som gir en slik starthjelp.

Flere av informantene opplevde at tett oppfølging av deltakere, særlig i starten av deltakelsen, var viktig for å fremme at de fortsatte å delta. En informant påpekte at dette ikke kun gjelder i forhold til barn med innvandrerbakgrunn, men i forhold til alle barn. På en annen side var det flere informanter som tok opp sider av aktivitetslederens oppfølging som var mer spesielle for barn og unge med innvandrerbakgrunn. Det gjaldt for eksempel det å organisere transport, som igjen kan ha sammenheng med foreldrenes sosiokulturelle tilpasning.

Den tette oppfølgingen informantene erfarte som betydningsfull foregikk også i form av å holde kontakt med og ha en god dialog med foreldrene. Sett i Bronfenbrenner (1994) sitt økologiske rammeverk for utvikling er slik kontakt og samarbeid mellom familien og aktivitetsledere, som begge er deler av barnets microsystem, noe som foregår i barnets mesosystem. Mesosystemet er systemer av kontakt mellom aktører i microsystemet. Dette viser igjen hvordan faktorer i ulike nivåer rundt barn med innvandrerbakgrunn er av betydning for deltakelse i organisert fysisk aktivitet.

5.2.4. Faktorer i møte med familien

5.2.4.1. Familiens støtte og verdien av å delta

Gjennom resultatdiskusjonen ovenfor dukker stadig foreldre og familien opp som elementer som påvirker barn og unge med innvandrerbakgrunn sin deltakelse i organisert fysisk aktivitet. I lys av akkulturasjonsteori har det blitt påpekt at foreldrenes sosiokulturelle tilpasning, med de praktiske følgene dette har, er av betydning for barnas deltakelse.

Informantene i denne studien erfarte at det var et behov for og at det var deltakelsesfremmende å formidle grunnleggende informasjon om deltakelse i organisert fysisk aktivitet og verdien av deltakelse til foreldrene. Denne erfaringen kan knyttes til at aktivitetsledere på denne måten bidrar i familiens sosiokulturelle tilpasning, ved å gjøre dem i stand til å handle ut fra en utvidet kulturell og praktisk forståelse av deltakelse i aktivitetstilbud.

Foreldrenes sosiale støtte har innvirkning på barnas aktivitet og opplevelse av tilhørighet. I det norske samfunnet og i organisert fysisk aktivitet der personer med innvandrerbakgrunn er i mindretall, kan denne støtten fra foreldrene være spesielt viktig for at barna skal oppnå en god tilpasning med en følelse av en tydelig identitet (Sam & Berry, 1995). Flere informanter

fortalte om erfaringer av at det var deltakelsesfremmende å formidle verdien av å delta til foreldrene, som de sykdomsforebyggende fordelene og utviklingen av sosiale nettverk. Når foreldre opplever deltakelsen som verdifull kan det tenkes at dette gir muligheter for økt sosial støtte til barna sin deltakelse. Sett ut fra Bronfenbrenner (1994) sitt økologiske rammeverk for utvikling er foreldrenes sosiale støtte, kultur og livsstil av betydning for barnas aktivitet.

5.2.4.3. Trygghet og troverdige personer

Flere av informantene formidlet erfaringer om at det var behov for å gjøre foreldre med innvandrerbakgrunn trygge på at aktivitetstilbudet var et trygt sted å være for barna. Dette kan knyttes til akkulturasjonsteori gjennom at kulturell avstand og forventninger til den nye kulturen modererer akkulturasjonsprosessen (Berry, 1997). I dette tilfellet kan kulturell avstand og forventninger til den norske kulturen skape utrygghet og frykt for at noe skal skje barna, i settinger der etnisk norske foreldre ikke har en tilsvarende frykt.

Foreldrenes negative erfaringer med eller forventninger til menn som driver aktivitet med unge jenter ble trukket frem av to av informantene som en utfordring. Disse erfaringene eller forventningene skapte utrygghet hos foreldrene. Dette er på et vis nevnt i tidligere forskning, men mest i forhold til religiøse regler eller andre normer som står mot hverandre når det gjelder jenter og seksualitet. Tidligere forskning har vist at familien er en faktor som i stor grad kan påvirke muslimske jenters deltakelse innen idrett (Kay, 2006). Forskningen sier ikke så mye i forhold til frykten for den nye fremmede kulturen basert på forventninger og tidligere erfaringer, som kan hindre deltakelse. Slike forventninger kan kanskje overvinnes gjennom kjennskap og positive erfaringer i den nye kulturen.

Denne utfordringen kunne ut fra informantenes erfaringer møtes gjennom kommunikasjon og gjennom å bruke troverdige personer i denne kommunikasjonen. Det var ulike faktorer som kunne gjøre en person til en slik troverdig person som kunne gå god for at aktivitetstilbudet var et trygt sted å være for barna.

For det første opplevde noen informanter helsesøster som et viktig mellomledd mellom foreldre og aktivitetstilbudet. Helsesøster var en person som foreldrene med innvandrerbakgrunn stolte på og som kunne anbefale at barna deltok i organisert fysisk aktivitet. Helsesøster kunne fortelle om verdien av deltakelse og at det var trygt å delta. For det andre kunne lærere fungere på et tilsvarende vis. For det tredje opplevde flere informanter at personer som selv hadde innvandrerbakgrunn, og erfaring med deltakelse, hadde større

troverdighet når de anbefalte familier med innvandrerbakgrunn å la barna delta. Dette kan knyttes til sosial læringsteori gjennom at rollemodeller som går foran som et godt eksempel gir tro på at det vil fungere for en selv også (Bandura, 1977). Dette kan ses i sammenheng med diskusjonen tidligere i dette kapittelet om betydningen av personer som barn og unge kan identifisere seg med.

Informantene snakket om hvor viktig det var å ha god kommunikasjon med foreldrene og en informant trakk frem at dette over tid skapte et tillitsforhold mellom aktivitetslederen og foreldrene. Tillit kan anses som noe som ikke nødvendigvis er der i utgangspunktet og som man må gjøre seg verdig til å få (Martinsen, 2005). Kanskje preges i mange tilfeller relasjonen mellom foreldre med innvandrerbakgrunn og helsesøster eller lærer av en slik opparbeidet tillit.

Sett i lys av det økologiske rammeverket for utvikling skjer dette samarbeidet i barnets mesosystem. Barnet selv trenger ikke å være direkte med i kontakten som skapes mellom aktørene, men denne kontakten og samarbeidet har likevel stor innvirkning på barnet (Bronfenbrenner, 1994).

5.2.4.2. Foreldredeltakelse

Flere informanter opplevde lavere foreldredeltakelse blant foreldrene med innvandrerbakgrunn og de fortalte at dette kunne føre til stor frustrasjon i organisasjoner. Foreldredeltakelse er en sentral forutsetning for at flere organisasjoner har mulighet til å gi et aktivitetstilbud til barn og unge i nærmiljøet. Norges Fotballforbund (2012) anser dette som en utfordring og fikk derfor utført en studie i forhold til dette. Der utforskes utbredelse, årsaker og løsninger på manglende foreldredeltakelse i Groruddalen, der det bor en stor andel med flerkulturell bakgrunn. Årsaker til lav foreldredeltakelse som ble trukket frem var at fotballklubbene ikke tok tilstrekkelig hensyn til at mange av foreldrene manglet kunnskap om kulturen i klubbene, hvordan de drives og gevinster og insentiver for å delta. Det ble stilt for lave krav til foreldrene og forventningene til foreldrene ble ikke avklart i stor nok grad. Det var også en utfordring at en stor del av rekrutteringen til klubbene skjedde gjennom nettverk og relasjoner som var etablerte. I tillegg ble det understreket at det manglet en overordnet rekrutteringsstrategi, slik at ansvaret for å finne måter å gjøre dette på lå hos enkeltpersoner knyttet til lagene. Dette kan være av betydning for barn og unge med innvandrerbakgrunn sin deltakelse. Gjennom foreldredeltakelse kan foreldre med innvandrerbakgrunn gi sine barn sosial støtte til å delta og fungere som rollemodeller for både egne og andres barn.

5.2.4.3. Politiske føringer og økonomisk situasjon

Familier med innvandrerbakgrunn sin økonomiske situasjon ble mye nevnt av informantene i denne studien. Denne ressursmangelen er også omtalt i tidligere forskning som en faktor som påvirker barn og unges deltakelse (Strandbu & Bakken, 2007). Men velfungerende løsninger i forhold til økonomisk støtte til deltakelse er ikke sentralt i den tidligere forskningen. Den ene informantens erfaringer med at det fungerte godt hvis ungdommer kunne jobbe for klubben, og på denne måten var en ressurs og tjente penger til kontingent og utstyr kan være et innspill i forhold til dette. Et annet aspekt som ikke er mye omtalt i tidligere forskning og som ble omtalt av flere informanter var at det var vanskelig for aktivitetsledere å manøvrere blant økonomiske ordninger for å støtte deltakelsen til barn og unge med innvandrerbakgrunn.

Foreldrenes vanskelige økonomiske situasjon kan settes i sammenheng med det Berry (1997) kaller «økonomisk akkulturasjon». I dette begrepet ligger det at det kan være utfordrende å håndtere arbeidssituasjonen i en ny kultur. Man kan være utsatt for tap av status og arbeidskvalifikasjoner kan bli nedvurdert i det nye samfunnet. I tillegg kan det være vanskelig å forflytte seg oppover i sosial status. Økonomisk situasjon er også et element i det økologiske rammeverket som påvirker barn og unge. Politiske føringer er her med på å påvirke hva slags formål som det gis støtte til. Økologisk sett er dette en del av macrosystemet i samfunnet, der overordnede politiske føringer har sin innflytelse helt ned til individnivå. Faktorer utenfor familien påvirker prosesser i familien og dermed barnas utvikling (Bronfenbrenner, 1994).

5.3. Diskusjon av overordnede tema

Resultatene og resultatdiskusjonen i denne studien tydeliggjør at faktorer som påvirker barn og unge med innvandrerbakgrunn sin deltakelse i organisert fysisk aktivitet ikke kan isoleres til ett nivå, som for eksempel personlige egenskaper ved deltakeren. Faktorene kan plasseres i ulike systemer i et økologisk rammeverk for utvikling. Tilsammen utgjør disse faktorene et sammensatt grunnlag for å fremme denne deltakelsen.

Denne studiens forskningsfelt er sammensatt av flere elementer. Jeg vil nå fortsette diskusjonskapittelet med å gjøre noen bemerkninger rundt noen overordnede elementer i forskningsfeltet, som akkulturasjonsprosessen innen organisert fysisk aktivitet og ulikhet mellom forskjellige typer organisasjoner som har aktivitetstilbud.

Denne studien ser på den ene siden på å få barn og unge med innvandrerbakgrunn i fysisk aktivitet, men den handler også i stor grad om en akkulturasjonsprosess inn i den norske

kulturen og om å oppnå en god tilpasning. Det er derfor et viktig aspekt ved den organiserte fysiske aktiviteten at den foregår sammen med andre.

Informantene i denne studien kom fra ulike organisasjoner som gir organiserte aktivitetstilbud til barn og unge. I denne studien blir deres erfaringer fra ulike typer organisasjoner sett i en felles sammenheng, men kanskje er det forskjeller på organisert fysisk aktivitet innen idrett og andre typer organisasjoner, på det viset at noen arenaer er mer velegnet for å gi en god akkulturasjonsprosess enn andre.

Idrettslag er ofte veletablerte, i stor grad en del av nærmiljøet mange steder og kan ha tett samarbeid med skole. Med tanke på hvor viktig informantene i denne studien opplevde samarbeid med lokalmiljøet, kan dette tale for idrettslag som en god arena. En ulempe i idrettslagene så ut til å kunne være betaling av medlemsavgift. Noen av informantene som kom fra andre organisasjoner kunne gi sine aktivitetstilbud til barn og unge uten at de måtte betale noen avgift, og opplevde at dette var en fordel.

Det ble også påpekt at det var av betydning om det var lett å bli en del av mengden i aktiviteten og at dette var en fordel for å oppleve mestring, sammenlignet med det å være nybegynner i en aktivitet der vedkommende var én av få deltakere. Kanskje er dette noe som gjør enkelte idretter eller organisasjoner mer velegnet til å gi en god akkulturasjonsprosess enn andre. Kanskje har lagidretten en fordel der, slik Seippel (2002, s. 129) fant at det var en forskjell mellom de som driver med lagidrett og de som driver med individuell idrett i at innen individuell idrett er det i større grad prestasjonsorienterte verdier enn innen lagidretten.

I den norske befolkningen er det en utbredt skepsis til om integreringen av personer med innvandrerbakgrunn fungerer godt nok i dag (Integrerings- & mangfoldsdirektoratet, 2012). Denne studien fant at informantene opplevde både suksess, men også utfordringer knyttet til å få flere barn og unge med innvandrerbakgrunn, særlig jenter, til å delta. På samme tid opplevde informantene organisert fysisk aktivitet som en god arena for integrering av barn og unge med innvandrerbakgrunn knyttet til for eksempel å gi gode opplevelser, være sosialiserende på tvers av språk og kultur, gi felles forståelse og gi sosiale nettverk. Men oppfatningen av at dette gir en god akkulturasjonsprosess eller integrering er relativ da det er ulike nivåer og oppfatninger av hva god integrering av personer med innvandrerbakgrunn innebærer og hva slags integrering som er ønskelig (Loga, 2012).

Walseth & Fasting (2004, s. 3) problematiserer idretten som arena for integrering. De skriver at det er av betydning hva slags integrering organisasjonene legger opp til. Walseth & Fasting hevder at det ikke nødvendigvis legges til rette for det Berry (1997) kaller integrering hvis organisasjonene ikke legger til rette for at deltakerne kan beholde egen kultur.

5.4. Refleksjoner rundt forskningsprosessen

Gjennom denne forskningsprosessen har mange valg blitt tatt og erfaringer og refleksjoner rundt disse har blitt gjort. I flere av valgene var det mange alternative svar å velge mellom. For eksempel kunne antallet informanter som ble intervjuet vært annerledes. På den ene siden tilførte hver nye informant stadig nye elementer hele veien, slik at det kunne tenkes at noe helt nytt ville dukke opp med en informant til i utvalget. På en annen side så det ut til at mange faktorer gjentok seg, med individuelle nyanser. Intervjuene var stort sett fyldige og lange, og etter seks intervjuer var det mye data å analysere. Det så ut til at datasamlingen var rik nok til å belyse og gi en utforskende tilnærming til problemstillingen. I forhold til omfanget av oppgaven og tid til rådighet valgte jeg å avslutte datasamlingen etter gjennomføring av seks intervjuer.

Jeg valgte Malterud (2012) sin systematiske tekstkondensering som analyseform. Denne analysen fungerte nesten som en oppskrift. En ulempe ved dette var at det kan ha hindret en friere kreativ prosess i analysen av resultatene. På en annen side var metoden velegnet for en nybegynner innen kvalitativ forskning, og slik opplevdes den også å være. Med denne metoden ble data gjennomgått flere ganger med ulike formål, og slik jeg ser det var dette en svært grundig prosess.

Hvis jeg skulle starte på nytt er det ting jeg kunne gjort annerledes. Prosessen med å velge ut informanter kunne jeg tenke meg å utføre på et litt mer aktivt vis hvis jeg skulle starte på nytt. Da det var første gang jeg gjorde dette var jeg redd for å ikke få tak i informanter og var svært glad for alle informanter jeg fikk tak i. Dette ble en prosess med litt mye venting og usikkerhet mellom hver intervjuavtale. Men gitt at rammen var et felt jeg hadde lite kjennskap til og at jeg var uerfaren fungerte dette greit for denne studien, da det ble tilstrekkelig mange informanter og datamateriale. I resultatene er det mange faktorer som det kunne vært interessant å se dypere på. Men i denne omgang var studien deskriptiv og ikke dypt analyserende. Det at den er deskriptiv kan være en fordel når studien har til hensikt å gi et praksisnært kunnskapsbidrag.

5.5. Anbefalinger til praksisfeltet

Ut fra det denne studiens gjennomgang av tidligere forskning og egne funn vil jeg komme med noen anbefalinger til praksisfeltet og aktivitetsledere innen dette. Anbefalingene vil foreslå noen områder som bør settes ekstra fokus på i aktivitetslederens inkluderingsarbeid.

Det kan være av betydning at myndigheter og andre med engasjement for inkluderingsarbeid legger til rette for et syn på inkludering av personer med innvandrerbakgrunn som ressursgivende for organisasjonen. Dette kan gi aktivitetsledere insentiver for å prioritere dette arbeidet.

Mestringsfokus fremfor resultatfokus i aktivitetstilbudet kan være av betydning for at barna skal ønske å fortsette deltakelsen. I dette ligger det også å inkludere alle barna i aktiviteten uavhengig av nivå.

Kommunikasjon med og informasjon til familien kan være viktig for at barn og unge med innvandrerbakgrunn skal få mulighet til å delta i organisert fysisk aktivitet. Denne kommunikasjonen bør dreie seg om å skape tillit og trygghet i forhold til deltakelse i aktivitetstilbudet. Grunnleggende informasjon om fordelene ved deltakelsen bør tydeliggjøres. Det bør også gis informasjon om følgene av å delta som medlemsavgift, foreldredeltakelse, transport og muligheter for økonomisk støtte til deltakelse. Et avtalt samarbeid med helsesøster på skolen i nærmiljøet er en fremgangsmåte som kan gi foreldrene med innvandrerbakgrunn trygghet og ønske om at barna deltar i aktivitetstilbud.

Personer som selv har innvandrerbakgrunn og erfaring fra organisert fysisk aktivitet har mulighet til lettere å oppnå tillit hos barn, unge og foreldre med innvandrerbakgrunn. Derfor anbefaler jeg samarbeid der personer med slik bakgrunn anbefaler og forteller om aktivitetstilbud. Jeg vil også anbefale å sette fokus på å få flere aktivitetsledere med innvandrerbakgrunn i organisasjonene.

5.6. Videre forskning

Litteraturgjennomgangen i denne masteroppgaven viser at mange tiltak settes i verk i dag basert på en antagelse om at deltakelse i organisert fysisk aktivitet har en god integrerende virkning. Mangelen på forskning som kan underbygge eller avklare denne sammenhengen tyder på at det er behov for studier som kan se på barn og unge med innvandrerbakgrunn sin deltakelse i organisert fysisk aktivitet og hvilken påvirkning dette har på akkulturasjonsprosessen.

Litteraturgjennomgangen viser at organisert fysisk aktivitet påvirker fysisk og psykisk helse positivt (Bailey, 2005). Dermed kan det anses som et problem at grupper i samfunnet går glipp av denne muligheten. Særlig er jenter med innvandrerbakgrunn rammes av dette. Forskningsfeltet ønsker å sette mer fokus på jenter med innvandrerbakgrunn sin deltakelse i organisert fysisk aktivitet (Walseth & Fasting, 2004). Det kunne vært interessant å gjøre en kvalitativ undersøkelse som ser på erfaringene til jenter med innvandrerbakgrunn som selv har hatt suksess med deltakelse innen organisert fysisk aktivitet. Et annet alternativ kan være å se på erfaringene til unge kvinner med innvandrerbakgrunn som selv er aktivitetsledere for å lære mer om hvilke faktorer disse har opplevd som betydningsfulle for både egen og andre jenter med innvandrerbakgrunns deltakelse.

6. Konklusjon

Denne studiens hensikt var å øke kunnskapen om faktorer som i praksis fremmer deltakelse i organisert fysisk aktivitet blant barn og unge med innvandrerbakgrunn. Studien utforsket faktorer som personer med erfaring som aktivitetsledere opplevde som sentrale i dette arbeidet. Det var både faktorer som ligger til grunn når barn og unge med innvandrerbakgrunn suksessfullt rekrutteres inn i organisert fysisk aktivitet, faktorer som fører til at deltakelsen vedvarer og faktorer som gjør deltakelsen i den organiserte aktiviteten til en arena for en god akkulturasjonsprosess.

I studiens resultater ser man at aktivitetsledere erfarer flere ulike faktorer og aspekter som spiller inn på denne deltakelsen. I kunnskapen informantene bidro med var en deltakelsesfremmende faktor som kom tydelig frem aktivitslederens perspektiv på personer med innvandrerbakgrunn som ressurser og på inkluderingsarbeid som ressursgivende. Et annet sentralt funn var betydningen av å ha aktivitetsledere med innvandrerbakgrunn som kan fungere som rollemodeller eller forbilder for barn og unge. Et tredje funn var at i aktivitetstilbudene spilte fokuset på mestingsopplevelser en viktig rolle. Et annet funn var evnen organisert fysisk aktivitet kan ha til å være et universalt språk mellom barn fra forskjellige kulturer og med ulike språk. Når det gjelder møtet mellom aktivitetsledere og deltakere eller potensielle deltakere var hjelp til å komme i gang og tett oppfølging fremmende faktorer.

Flere av de deltakelsesfremmende faktorene var knyttet til møtet mellom aktivitetsledere og familien til deltakerne, særlig funnet om betydningen av troverdige personer, enten det var helsesøster eller personer med lignende kulturell bakgrunn, som kunne gå god for aktivitetstilbudene var en sentral faktor. Det kom frem at aktivitetslederne erfarte at foreldrene med innvandrerbakgrunn kunne være utrygge på om det var trygt for barna å være med i aktiviteten. Et annet funn var betydningen av å formidle grunnleggende informasjon om verdien av og følgene av deltakelse. Til sist var personer med innvandrerbakgrunn sin ofte utfordrende økonomiske situasjon noe som påvirket barnas deltakelse.

Disse faktorene kan hver for seg, og kanskje aller helst sammen, benyttes i organisasjoner og myndigheter sitt arbeid med å tilrettelegge for deltakelse. Kanskje kan fokus på disse deltakelsesfremmende faktorene også bidra til at enda flere barn og unge med innvandrerbakgrunn får en bedre akkulturasjonsprosess gjennom organisert fysisk aktivitet.

Til sammen understreker disse funnene betydningen av å se barn og unge med innvandrerbakgrunn sin deltakelse i organisert fysisk aktivitet i en større økologisk sammenheng. Der det er et samspill mellom kontekster med ulikt fokus, som hos foreldre, i organisasjoner, på skolen, i helsevesenet, i kommunen og i samfunnet rundt. Men kanskje er målet egentlig ganske likt: at barn og unge skal få en trygg og god oppvekst.

Referanser

- Andersson, M. (2002). Identity Work in Sports. Ethnic Minority Youth, Norwegian Macro-debates and the Role Model aspect. *Journal of International Migration and Integration*, 3(1), 83-106.
- Bailey, R. (2005). Evaluating the relationship between physical education, sport and social inclusion. *Educational Review*, 57(1), 71-90.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a Unifying Theory of Behavioral Change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.
- Berry, J. W. (1997). Lead article. Immigration, acculturation and adaption. *Applied Psychology: An International Review*, 46(1), 5-68.
- Berry, J. W., Phinney, J. S., Sam, D. L., & Vedder, P. (2006). Immigrant youth: Acculturation, identity, and adaptation. *Applied Psychology-an International Review-Psychologie Appliquee-Revue Internationale*, 55(3), 303-332. doi: DOI 10.1111/j.1464-0597.2006.00256.x
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of Human Development: experiments by nature and design*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Bronfenbrenner, U. (1994). Ecological models for human development. I *International Encyclopedia of Education*, Vol. 3, 2. Utg. Oxford: Elsevier. Gjengitt i Guvain, M., Cole, M. (Red.), *Readings on the development of children*, 2. Utg. (1993, 37-43). New York: Freeman.
- Castro, V. S. (2003). *Acculturation and Psychological Adaption*. United States of America: Greenwood Publishing Grioup.
- Coalter, F. (2007). Sports Clubs, Social Capital and Social Regeneration: 'ill-defined interventions with hard to follow outcomes'? *Sport in Society: Cultures, Commerce, Media, Politics*, 10(4), 537-559.
- Crabtree, B. F., Miller, W. L. (1999). *Doing qualitative research* (2. utg.). Thousand Oaks, California: Sage.
- Departementene. (2005). *Handlingsplan for fysisk aktivitet 2005 – 2009: Sammen for fysisk aktivitet*. Oslo: Departementenes servicesenter.
- Eimhjellen, I., & Segard, S. B. (2010). *Etniske minoriteter og frivillige organisasjoner* (Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor, Rapport 2010:8). Oslo/Bergen: Institutt for samfunnsforskning/ Uni Rokkansenteret.

- Erickson, K., Côté, J., Horton, S., Wilson, B., Young, B. (2007). Involving Immigrants in Youth Sport Coaching: Part 1. A Literature Review and Quantitative Profile. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 2(4), 435-448. Hentet fra: <http://www.lovdatab.no/all/hl-20110624-029.html> (2012).
- Forskningsetikkloven, LOV-2006-06-30-56 (2006). Hentet fra: <http://www.lovdatab.no/>
- Fossheim, H. J. (2009). Informert samtykke. Hentet fra: <http://www.etikkom.no/no/FBIB/Temaer/Personvern-og-ansvar-for-den-enkelte/Informert-samtykke/>
- Gerber, M., Barker, D., & Pühse, U. (2012). Acculturation and physical activity among immigrants: a systematic review. *J Public Health*, 20, 313-341.
- Giorgi, A. (2009). *The descriptive phenomenological method in psychology: a modified Husserlian approach*. Pittsburgh, P. A.: Duquesne University Press.
- Gould, D., & Carson, S. (2010). The relationship between perceived coaching behaviors and developmental benefits of high school sports participation *Hellenic Journal of Psychology*, 7, 298-314.
- Gould, D., Collins, K., Lauer, L., & Chung, Y. (2007). Coaching Life Skills through Football: A Study of Award Winning High School Coaches. *Journal of Applied Sport Psychology*, 19, 16-37.
- Green, J., & Tones, K. (2010). *Health Promotion. Planning and Strategies*. SAGE Publications.
- Hagelund, A., & Loga, J. (2009). *Frivillighet, Innvandring, Integrasjon: En kunnskapsoversikt* (Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor, Rapport 2009:1). Oslo: Institutt for samfunnsforskning.
- Helsedirektoratet (2005). *Sosial- og helsedirektoratets handlingsplan mot sosiale ulikheter i helse: Gradientutfordringen*. Hentet fra: http://www.helsedirektoratet.no/vp/multimedia/archive/00001/IS-1229_1729a.pdf
- Helseforskningsloven, LOV-2008-06-20-44 (2008). Hentet fra: <http://www.lovdatab.no/>
- Hordaland Fylkeskommune (2012). Aktiv Saman 2012 – 2017. Hentet fra: <http://www.hordaland.no/Hordaland-fylkeskommune/Kultur/Idrett-og-friluftsliv/Aktiv-saman-2012---2017/>
- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. (2012). *Integreringsbarometeret 2012: Holdninger til innvandring, integrering og mangfold*. Oslo: Integrerings- og mangfoldsdirektoratet.

- Kay, T. (2006). Daughters of Islam: Family Influences on Muslim Young Women's Participation in Sport. *International Review for the Sociology of Sport*, 41(3-4), 357-373.
- Kirkeberg, M. I., Epland, J., & Normann, T. M. (2012). *Økonomi og levekår for ulike lavinntektsgrupper 2011* (Statistisk sentralbyrå, Rapport 8/2012). Oslo: Statistisk Sentralbyrå.
- Kommunal- og regionaldepartementet. (2004). *Mangfold gjennom inkludering og deltakelse. Ansvar og frihet* (St. meld. nr. 49 2003-2004). Oslo: Departementenes servicesenter.
- Krange, O. & Strandbu, Å. (2004). *Ungdom, idrett og friluftsliv. Skillelinjer i ungdomsbefolkningen og endringer fra 1992 til 2002* (NOVA Rapport 16/04). Hentet fra: http://reassess.no/asset/518/1/518_1.pdf
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Loga, J. (2012) *Trossamfunn, innvandring, integrasjon: en kunnskapsoversikt* (Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor, Rapport 2012:3). Hentet fra: <http://www.sivilsamfunn.no/Ressurser/Publikasjoner/Rapporter/2012/2012-003>
- Malterud, K. (2011). *Kvalitative metoder i medisinsk forskning: En innføring* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Malterud, K. (2012). Systematic text condensation: A strategy for qualitative analysis. *Scandinavian Journal of Public Health*, 40, 795-805.
- Martinsen, K. (2005). *Samtalen, skjønnnet og evidensen*. Oslo: Akribe AS.
- Miles, M. B., & Huberman, M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. SAGE.
- Miller, H. (1996). Veier inn i den «tause kunnskapen». *Norsk antropologisk tidsskrift*, 7(3), 225-232.
- Morgan, A., & Ziglio, E. (2007). Revitalising the evidence base for public health: an assets model. *Promotion & Education*, 14(17).
- Morrison, V., Bennet, P. (2006). *An introduction to health psychology*. Harlow: Pearson/Prentice Hall.
- Müller, F., van Zoonen, L., & de Roode, L. (2008). The Integrative Power of Sport: Imagined and Real Effects of Sport Events on Multicultural Integration. *Sociology of Sport Journal*, 25, 387-401.
- Mæland, J. G. (2010) *Forebyggende helsearbeid: folkehelsearbeid i teori og praksis*. Oslo: Universitetsforlaget.

- Norges Fotballforbund. (2011). Idrettspolitisk Dokument 2011-2015. Oslo: Norges Idrettsforbund.
- Norges Fotballforbund (2012). *Fotball og frivillighet: Foreldredeltagelse i Groruddalen*. Oslo: Comte Analysebyrå.
- Oppedal, B., Azam, G. E., Dalsøren, S. B., Hirsch, S. M., Jensen, L., Kiamanesh, P., Moe, E. A., Romanova, E., Seglem, K. B. (2008). *Psykososial tilpasning og psykiske problemer blant barn i innvandrerfamilier* (Folkehelseinstituttet, Rapport 2008:14). Oslo: Nasjonalt Folkehelseinstitutt.
- Oppedal, B., Jensen, L., Seglem, K. B., & Haukeland, Y. (2011). *Etter bosettingen: Psykisk helse, mestring og sosial integrasjon blant ungdom som kom til Norge som enslige mindreårige asylsøkere* (Folkehelseinstituttet, Rapport 2011: 8). Oslo: Nasjonalt Folkehelseinstitutt.
- Oppedal, B., Røysamb, E., & Sam, D. L. (2004). The effect of acculturation and social support on change in mental health among young immigrant. *International Journal of Behavioral Development*, 28(6), 481-494. doi: 10.1080/01650250444000126
- Phinney, J. S., Horenczyk, G., Liebkind, K., & Vedder, P. (2001). Ethnic Identity, Immigration, and Well-Being: An Interactional Perspective. *Journal of Social Issues*, 57(3), 493-510.
- Polit, D. F., Beck, C. T. (2012). *Nursing reseach. Generating and assesing evidence for nursing practice*. (9 ed.). Lippicott Williams & Wilkins.
- Rhodes, J., & Lowe, S. R. (2008). Youth Mentoring and Resilience: Implications for Practice. *Child Care in Practice*, 14(1), 9-17.
- Richards, H. M., & Schwartz, L. J. (2002). Ethics of qualitative research: are there special issues for health services research? *Family Practice*, 19(2), 135-139.
- Sam, D. L., & Berry, J. W. (1995). Acculturative stress among young immigrants in Norway *Scandinavian Journal of Psychology*, 36, 10-24.
- Seippel, Ø. (2002) *Idrett og sosial integrasjon* (Institutt for samfunnsforskning, Rapport 2002:9). Hentet fra:
<http://www.samfunnsforskning.no/Publikasjoner/Rapporter/2002/2002-009>
- Sletten, M., A. (2011). *Å ha, å delta, å være en av gjengen: Velferd og fattigdom i et ungdomsperspektiv* (NOVA Rapport 11/11). Hentet fra:
http://www.nova.no/asset/4611/1/4611_1.pdf
- Strandbu, Å. (2002) *Alltrening for innvandrerkvinner – et eksempel på segregert integrasjon?* Hentet fra:

<http://www.forskningsradet.no/servlet/Satellite?blobcol=urldata&blobheader=application%2Fpdf&blobheadervalue1=+attachment%3B+filename%3D%22Strandbu02.pdf.pdf%22&blobkey=id&blobtable=MungoBlobs&blobwhere=1274460304979&ssbinary=true>

- Strandbu, Å., & Bakken, A. (2007). *Aktiv Oslo ungdom: En studie av idrett, minoritetsbakgrunn og kjønn* (NOVA Rapport 2/07) . Hentet fra:
http://www.nova.no/asset/2546/1/2546_1.pdf
- Thornquist, E. (2003). *Vitenskapsfilosofi og vitenskapsteori for helsefag*: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Tronstad, K. R. (Red.). (2004). *Innvandring og innvandrere 2004* (Statistisk Sentralbyrå, Serie Statistiske Analyser). Hentet fra:
<http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/sa66/sa66.pdf>
- Vella, S., Oades, L., & Crowe, T. (2011). The Role of the Coach in Facilitating Positive Youth Development: Moving from Theory to Practice. *Journal of Applied Sport Psychology*, 23(1), 33-48.
- Walseth, K., & Fasting, K. (2004). Sport as a Means of Integrating Minority Women. *Sport in Society: Cultures, Commerce, Media, Politics*, 7(1), 109-129.
- Wold, B., & Samdal, O., (Red.). (2012). *An Ecological Perspective on Health Promotion Systems, Settings and Social Processes*. Bergen: Bentham Science Publishers.
- Ødegård, G. (2010). *Foreningsliv i et flerkulturelt samfunn: en studie om integrasjon og sosial kapital* (Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor, Rapport 2010:6). Hentet fra:
<http://www.sivilsamfunn.no/Ressurser/Publikasjoner/Rapporter/2010/2010-006>

INTERVJUGUIDE

Bakgrunnsspørsmål:

- Kan du fortelle litt om hva jobben din her går ut på?
- Hvordan ser en vanlig arbeidsdag ut?
- Hvor lenge har du jobbet med innvandrere og fysisk aktivitet?
- Har du jobbet flere steder med dette?

Hovedspørsmål:

Eget engasjement og mestring

1. Hva er historien bak at du har valgt å jobbe med dette?
 - Hva slags hendelser gjør at du får lyst til å fortsette med dette arbeidet?
 - Hva gir denne jobben deg?

Utfordringer

2. Kunne du fortelle litt om de største utfordringene du har møtt?
 - Hva vil du si at er den største tabben du har gjort?
 - Hva tenker du at er det lureste trekket du har gjort?

Tiltak for å få arbeidet til å fungere godt

3. Hva har du lært at er viktig for å lykkes med dette arbeidet, gjennom den erfaringen du har opparbeidet deg?
 - Kan du si noe mer om måten du er på, eller spesielle ting du er obs på, i møtet med disse menneskene? Gjerne med et eksempel?
 - Hva synes du at er viktig å formidle til andre som ønsker å jobbe med å inkludere innvandrere i fysisk aktivitet?

Avslutning

- Jeg har ikke flere spørsmål. Er det noe mer du ønsker å si før vi avslutter intervjuet?

Forespørsel om å delta i intervju i forbindelse med en masteroppgave

Jeg er masterstudent i helsefremmende arbeid og helsepsykologi ved Universitetet i Bergen og holder nå på med den avsluttende masteroppgaven. Temaet for oppgaven er integrering gjennom organisert fysisk aktivitet, og jeg skal undersøke hvordan ressurspersoner i organisasjoner jobber for å fremme at personer med innvandrerbakgrunn deltar og engasjerer seg. Jeg er interessert i å samle erfaringer fra personer som har bred/lang erfaring og engasjement innen dette arbeidet.

For å finne ut av dette, ønsker jeg å intervju 6 - 8 voksne personer over 18 år.

Spørsmålene vil dreie seg om ditt engasjement i arbeidet, dine erfaringer med hva som fører til at du lykkes i arbeidet og hva du opplever som utfordringer. Jeg vil bruke båndopptaker og ta notater mens vi snakker sammen. Intervjuet vil ta omtrent en time, og vi blir sammen enige om tid og sted.

Det er frivillig å være med og du har mulighet til å trekke deg når som helst underveis, uten å måtte begrunne dette nærmere. Dersom du trekker deg vil alle innsamlede data om deg bli anonymisert. Opplysningene vil bli behandlet konfidensielt, og ingen enkeltpersoner vil kunne gjenkjennes i den ferdige oppgaven. Opplysningene anonymiseres og opptakene slettes når oppgaven er ferdig, innen utgangen av 2014.

Dersom du har lyst å være med på intervjuet, er det fint om du skriver under på den vedlagte samtykkeerklæringen og sender den til meg.

Hvis det er noe du lurer på kan du ringe meg på 46 42 03 53, eller sende en e-post til gba022@student.uib.no. Du kan også kontakte min veileder Torill Bull ved HEMIL - senteret på telefonnummer 55 58 28 29.

Studien er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD).

Med vennlig hilsen

Gudrun Battin

Sydneshleiven 4

5010 Bergen

Samtykkeerklæring:

Jeg har mottatt skriftlig informasjon og er villig til å delta i studien.

Signatur Telefonnummer

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS
NORWEGIAN SOCIAL SCIENCE DATA SERVICES

Harald Hårfagres gate 29
N-5007 Bergen
Norway
Tel: +47-55 58 21 17
Fax: +47-55 58 96 50
nsd@nsd.uib.no
www.nsd.uib.no
Org.nr. 985 321 884

Torill Bull
HEMIL-senteret
Universitetet i Bergen
Christiesgt. 13
5015 BERGEN

Vår dato: 02.07.2012

Vår ref:30929 / 3 / LT

Deres dato:

Deres ref:

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 26.06.2012. Meldingen gjelder prosjektet:

30929

Hvilke faktorer fremmer deltagelse og engasjement i organisert fysisk aktivitet blant personer med innvandrerbakgrunn?

Behandlingsansvarlig

Universitetet i Bergen, ved institusjonens øverste leder

Daglig ansvarlig

Torill Bull

Student

Gudrun Battin

Personvernombudet har vurdert prosjektet og finner at behandlingen av personopplysninger er meldepliktig i henhold til personopplysningsloven § 31. Behandlingen tilfredsstiller kravene i personopplysningsloven.

Personvernombudets vurdering forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, eventuelle kommentarer samt personopplysningsloven og helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, http://www.nsd.uib.no/personvern/forsk_stud/skjema.html. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://www.nsd.uib.no/personvern/prosjektoversikt.jsp>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 31.12.2014, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Vigdis Namtvedt Kvalheim

Lis Tenold

Lis Tenold tlf: 55 58 33 77

Vedlegg: Prosjektvurdering

Avdelingskontorer / District Offices:

OSLO NSD: Universitetet i Oslo, Postboks 1055 Blindern, 0316 Oslo. Tel: +47-22 85 52 11. nsd@uio.no
TRONDHEIM NSD: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, 7491 Trondheim. Tel: +47-73 59 19 07. kyrre.svarva@svt.ntnu.no
TROMSØ NSD: SVF, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø. Tel: +47-77 64 43 36. nsdmaa@svt.uit.no